

فهرست

۱	مقدمه
۲	گزارش های ویژه
مقالات	
۳	کنترل کیفیت در فرآیند اکسٹروز
۴	مدیریت تغذیه گاوهاشایری در دوره انتقال
۷	نگاهی بر خوراک پلت شده و فرآیند ساخت پلت
۱۰	نمونه برداری از محموله هادر بازرسی های قرنطینه ای
۱۲	کنجاله تخم پنبه
۱۴	کالیبراسیون و ضرورت آن
۱۵	درباره استاندارد ایزو چه می دانید؟
۱۶	مدیریت تغذیه برای جلوگیری از اسیدوز شکمبه ای نیمه حاد
۱۹	بررسی اثرات اشکال فیزیکی خوراک کاملا مخلوط شده بر pH مایع شکمبه، برخی متابولیت های خونی، تولید و ترکیب شیرگاوهاشایری با تولید متوسط
۲۰	جدول آنالیز غلات معمول مورد استفاده در تولید خوراک دام و طیور
۲۱	نکاتی درباره آسیاب چکشی
۲۲	آیا می دانستید؟
۲۳	كمی بخندیم
۲۴	شكلک ها

فصلنامه تخصصی آموزشی گروه تحقیق و توسعه شرکت تعاونی
کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان خراسان رضوی

سال دوم - شماره ۳ - تابستان ۱۳۹۳

گروه پژوهش

صاحب امتیاز: شرکت تعاونی کشاورزی کارخانجات دام، طیور و آبزیان
خراسان رضوی

مدیر مسئول: محمد حسین سالار پیشه

سردبیر: لیلا زرتاش

ویراستار: مهندس مهدی کوچه لقمانی

هیئت تحریریه: کارگروه تحقیق و توسعه شرکت تعاونی کشاورزی

کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان خراسان رضوی

طراحی گرافیک و لی اوت: کانون آگهی و تبلیغات بوم و رنگ

چاپ:

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

- فصلنامه کارگروه تحقیق و توسعه شرکت تعاونی کارخانجات دام و طیور
پذیرایی مقالات متخصصان، اساتید و صاحب نظران صنعت خوراک دام و
طیور می باشد.

- صحت و سقمه مقالات برعهده نویسنده می باشد.

- هیئت تحریریه در اصلاح، تخلیص و ویرایش مطالب آزاد است.

- استفاده از مدرجات فصلنامه با ذکر مأخذ بلامانع است.

- آدرس دفتر فصلنامه:

مشهد، بلوار آزادی، آزادی ۹۲، سعادت ۲۰، پلاک ۱۲

تلفن: ۳۶۶۶۴۹۷ - فکس: ۳۶۸۷۷۴۳۰

با سپاس فراوان از همکاری آقایان مهندس سالار پیشه، معماریان، لقمانی،

کلدانی، شجاعی، جناب آقای مهندس حسینی معاونت بهبود تولیدات

دام سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی سرکار خانم مهندس لیلا زرتاش،

شمسایی و شیردل، شفاهی فلاح و حسن زاده

www.feedfactories.com

[email:feedfactories@yahoo.com](mailto:feedfactories@yahoo.com)

باور خویشتن، یک رفتار است

باور به خویشتن یک انتخاب است. رفتاری است که در طی زمان گسترش می‌دهید. اکنون این مسؤولیت شماست تا از باورها و تعریف از خود استفاده کنید. شاید به این دانش کمک کند که تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که با کلام مثبت و دیدی مثبت به همراه تعالیم درست، آموزش و تمرین، هر کسی می‌تواند بیاموزد که تقریباً هر کاری را انجام دهد. شما باید انتخاب کنید که باور داشته باشید می‌توانید هر کاری را که ذهن خود را روی آن متمرکز کرده‌اید، انجام دهید - هر کاری - زیرا واقعیت این است که شمامی توانید.

موفقیت با باور شروع می‌شود؛ می‌دانید این یعنی چه؟

یادداشتی خواندنی از جک کنفیلد

حلاق کتاب‌های سوب‌جوچه برای روح

اگر می‌خواهید در خلق دنیا رویاهای تان موفق باشید، باید باور کنید که می‌توانید باعث اتفاق افتادن آن شوید. باید باور کنید که نیروهای درست را در اختیاردارید و می‌توانید در این کار موفق شوید. باید خود را باور داشته باشید. هر چه که نامش را بگذارید، اعتماد به نفس، اعتماد به خویشتن و یا احترام به خود، باوری عمیق به آن چیزی است که از مفهوم آن دارید - توانایی‌ها، قدرت‌های درونی، هوش و مهارت خلق نتایج مطلوب.

باید بیاموزید که گفته‌های خود را کنترل کنید، هر باور منفی و محدودکننده را حذف کنید و موقعیتی ثابت از انتظارات مثبت را حفظ کنید.

گفته‌های خود را کنترل کنید

محققان دریافته‌اند که یک فرد معمولی در طول روز ۵۰۰ هزار فکر از سرشن می‌گذرد. متاسفانه بسیاری از آن افکار منفی هستند: من به درد مدیریت نمی‌خورم... مهم نیست چکارمی‌کنم، هیچ چیزی برای من کارایی ندارد. این چیزی است که روان‌شناسان به «زبان قربانی» نام‌گذاری کرده‌اند. زبان قربانی شما را در موقعیت ذهنی قربانی بودن قرار می‌دهد. این نوعی خود هیپنوتویزمی است که شما را در این باور که دوست داشتنی نیستید و شایستگی ندارید، محبوس می‌کنید.

برای این‌که آنچه می‌خواهید از زندگی دریافت کنید، باید این زبان قربانی را کنار بگذارید و با خود همچون یک برنده سخن بگویید - من می‌توانم آن کار را انجام دهم... به اندازه کافی باهوش و قوی هستم که این را تصور کنم...

شما همیشه در حال برنامه‌ریزی ذهن نیمه هوشیار خود هستید ذهن نیمه هوشیار شما مانند خدمه کشتی است. شما ناخدای آن کشتی هستید. وظیفه شماست که به آن خدمه دستور بدهید و وقتی این کار را می‌کنید، خدمه دقیقاً کلمات شما را دریافت می‌کند. خدمه (ذهن نیمه هوشیار) شوخی ندارد. تنها کورکورانه از دستورات پیروی می‌کند. این قدرت ذهن نیمه هوشیار دلیلی است که باید در گفتار و بیانات درونی خود حساس باشید و توجه کامل کنید. متاسفانه بسیاری از افراد درنمی‌بینند که صحبت‌های شخصی شان منفی است و این دلیل این است که چرا بهتر است شخصی دیگر را برای کنترل صحبت‌های یکدیگر در لیست وارد کنند در واقع شریک موفقیت‌های تان. می‌توانید در زمان استفاده از زبان قربانی، حرف یکدیگر را قطع کنید و به هم هشدار دهید. به منظور ایجاد اعتماد به نفس از کلمات صریح استفاده کنید.

یکی از بهترین ابزار ایجاد خود ارزشی و اعتماد به نفس، تکرار جملات مثبت است تا وقتی که بخشی طبیعی از طرز فکر شما شوند. این کلام صریح باعث خروج و جایگزین شدن فرمان‌های منفی می‌شود که تمام این سال‌ها برای خدمه خود (ذهن نیمه هوشیار) صادر کرده بودید. پیشنهاد می‌کنم که لیستی از ۱۰ یا ۲۰ جمله ایجاد کنید که باورتان به خودتان و توانایی تان در خلق زندگی رویایی تان را به اثبات می‌رساند.

گزارش‌های ویژه

بازدید وزیر محترم جهاد کشاورزی آقای مهندس حجتی از شرکت
کشت و صنعت پیشرو صالح

شرکت کشت و صنعت پیشرو صالح کاشمر میزبان وزیر محترم جهاد کشاورزی جناب آقای حجتی و معاونین، دکتر اسماعیل نیامینده محترم شهرستان‌های کاشمر، خلیل آباد و بردسکن، ریاست محترم سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان رضوی، فرماندار محترم شهرستان کاشمر، معاونین و دیگر مسئولین شهرستان در تاریخ ۱۴۰۶/۰۶/۱۳۹۳ بود. وزیر جهاد کشاورزی در خصوص تلاش این وزارت‌خانه جهت پیوند زنجیره‌های غذایی در سطح کشور گفت: در گذشته عدم پیوستگی این زنجیره‌های غذایی موجب وجود واسطه‌هایی در مسیر تولید می‌شد که بدین طریق هزینه‌های تولید را بالا برده و نوساناتی در تولید ایجاد می‌کرد. مهندس حجتی تصریح کرد: با سیاست گذاری جهاد کشاورزی و الگوبرداری از سایر کشورهای توسعه یافته در زمینه زنجیره‌های غذایی تلاش شده است، هزینه تمام شده تولید کاهش پیدا کند و ارزش افزوده حلقه‌های تولید یکپارچه و در نهایت زمینه تولید اقتصادی و رقابتی را ایجاد شود.

وی همچنین از راه اندازی زنجیره تولید به همت بخش خصوصی در شهرستان کاشمر، شرکت کشت و صنعت پیشرو صالح کاشمر به عنوان یک زنجیره موفق در تولید گوشت مرغ و تخم مرغ در کشور ابراز خرسندي کرد. تاریخ: ۱۴۰۶/۱۵

شرکت خوراک دام و طیور داران توسعه برای دومین سال متوالی عنوان " واحد نمونه استانی " را کسب نمود.

در مراسمی که در سال بنیاد فرهنگی مصلی نزادر خرد داد ماه سال جاری با حضور استاندار محترم استان خراسان رضوی، مسئولین محترم سازمان جهاد کشاورزی و دیگر مسئولین استان برگزار گردید از ۷۲ تولید کننده برتر در حوزه‌های مختلف زراعی، باگی، دام و طیور، شیلات و آبزیان، منابع طبیعی، امور عشاپری و آب و خاک قدردانی به عمل آمد. دربخش کارخانه‌های خوراک دام و طیور، کارخانه خوراک دام و طیور داران داران توسعه توانست با تلاش بی وقفه تمامی کارکنان در خدمت صادقانه به تولید کنندگان دام و طیور برای دومین سال متوالی عنوان " واحد نمونه استانی " را کسب نماید.

کنترل کیفیت در فرآیند اکستروژن

اکستروژن کردن باعث بهبود قابلیت هضم پروتئین‌ها و کاهش فعالیت آنزیم‌های مضر و مخرب می‌شود.

پروتئین‌های رامی توان به عنوان منابع گیاهی و یا به عنوان منابع حیوانی طبقه بندی نمود. پروتئین‌های گیاهی تا حد زیادی محلول در آب و

در نتیجه دارای خواص بسیار کاربردی در حین اکستروژن می‌باشند.

ویرگی‌های محلول در آب پروتئین‌های گیاهی رامی توان با چند آزمایش اندازه گیری نمود. تست اولیه برای قابلیت‌های بالقوه اندازه گیری شاخص تفرق پروتئین است. اندازه گیری شاخص تفرق استفاده از مقایسه حلالیت پروتئین در آب است و به طور گسترده‌ای در صنعت اکستروژن سویا استفاده می‌شود.

چربی

چربی‌ها یک منبع عالی انرژی در محصولات اکستروژن شده، هستند افزودن سطح مناسبی از چربی در طول فرآیند اکستروژن در روند پخت مهم است. نه تنها سطح چربی بلکه منبع چربی مورد استفاده برویژگی محصول نهایی تاثیر می‌گذارد. حضور چربی و مواد مشابه به عنوان یک روان کننده در مارپیچ اکستروژن عمل می‌کنند. علاوه بر این چربی و روغن انرژی مکانیکی خاص را کاهش می‌دهد. مقدار افزودن روغن ۱۲ تا ۲۲ درصد است.

فیبر

مواد با محتوای فیبر بالا باعث افزایش جرم مخصوص ظاهری پس از اکستروژن می‌شود. فیبر نامحلول در حین اکستروژن تقریباً اثر می‌ماند. مطالعات متعدد نشان داده اند که اکستروژن می‌تواند قابلیت انحلال فیبر را افزایش دهد. میزان این تبدیل بستگی به شرایط پردازش دارد.

ویتامین‌ها

ثبات ویتامین‌ها در حین اکستروژن توسط رطوبت، فشار، برش و درجه حرارت تحت تاثیر قرار می‌گیرد. ویتامین‌های محلول در چربی نسبتاً پایدارترند و حدود ۱۵ تا ۲۰ درصد از بین می‌روند.

آسیاب و مخلوط کردن و اکستروژن

اندازه‌ذرات مواد خام برآفت و یکنواختی محصول نهایی تاثیر می‌گذارد. روند پخت در اکستروژن می‌تواند برطیف گستردگی از اندازه‌ذرات مواد به نحو مطلوب اعمال شود. اندازه‌ذرات مواد اولیه در اکستروژن باعث یکنواختی در طول مخلوط کردن و انتقال در حین فرایند پخت می‌شود. مهمتر از همه، اندازه‌ذرات یکنواخت جذب رطوبت یکنواخت و پخت بهتر در حین اکستروژن و کیفیت مطلوبتر محصول نهایی می‌گردد. آماده سازی مواد خام برای اکستروژن مش و فرآیندهای مرتبه همانند فرایند پلت کردن می‌باشد با این تفاوت که مواد اکستروژن شده، رطوبت بیشتری نسبت به پلت دارند که پس از انجام مرحله پخت این رطوبت در خشک کن‌ها از بین می‌رود. در زمان پخت دمای خوارک افزایش یافته و در مدت کوتاهی پخت انجام می‌گیرد. اکستروژن مرطوب بیشتر از پلت، عوامل بیماری‌زا از بین می‌برد و خوارک سالمتری تولید می‌نماید. اگر در حین فرایند تولید رطوبت کافی نباشد، مقاومت محصول تولیدی کاهش می‌یابد و در حین انتقال و جابجایی می‌شکند. لذا مدیریت کنترل کیفیت نقش مهم و بسزایی در تولید محصولات اکستروژن شده با کیفیت دارد.

تهیه و ترجمه: فهیمه شیردل - کارشناس علوم دامی

فرآیند اکستروژن عبارت است ترکیبی از رطوبت، فشار، دما و برش مکانیکی که در صنعت خوارک دام استفاده می‌شود.

اکستروژن با تغییرات فیزیکی مانند ژلاتینه شدن نشاسته و تغییر ماهیت و چگالی و تغییرات شیمیایی مانند ژلاتینه شدن نشاسته و تغییر ماهیت پروتئین‌ها، تخریب میکرووارگانیسم‌ها و ترکیبات سمی انجام می‌گیرد. تاثیر نشاسته، پروتئین، چربی و کیفیت فیبر در اکستروژن مواد اولیه مواد اولیه در درجه اول بر اساس نقش تغذیه‌ای و عملکرد و کیفیت آنها انتخاب می‌گردد. در مرحله دوم، هزینه و قیمت تمام شده مواد در انتخاب تاثیر می‌گذارد بسیاری از دستور العمل‌ها بر اساس حداقل هزینه برنامه‌های نرم افزاری تدوین و فرموله شده است. ثالث، در دسترس بودن مواد خام نقش بسزایی در انتخاب مواد اولیه جهت تولید دارد. استفاده از مواد اولیه مناسب، حفظ و ارتقا ارزش تغذیه‌ای مواد خام مصرفی از عوامل کلیدی موثر در تولید کسانتره است. توانایی برای تغییر شرایط پردازش و افزایش کیفیت مواد خام باعث کاهش هزینه‌های فرمولاسیون و حفظ استانداردهای کیفیت بالا و کاهش هزینه‌های عملیاتی که یک چالش برای هر تولید کننده است، می‌گردد. پردازش اکستروژن می‌تواند ارزش تغذیه‌ای کنجاله کلزا و کنجاله سویا را افزایش دهد. در محدوده خاص تعیین شده توسط متخصص تغذیه، روند پخت اکستروژن می‌تواند طیف گسترده‌ای از محصولات را تولید نمود.

نشاسته

یکی از دسته بندی‌های اصلی اجزای بافت در بسیاری از محصولات اکستروژن، کربوهیدرات است. در حالت خام، نشاسته دارای طبیعت دانه و به عنوان یک ذره مجزا (پاگرانول) با جاذبه‌های بسیار قوی داخلی بین بخش‌های مختلف از مولکول نشاسته می‌باشد. بخش آمیلوز نشاسته خواص اتصال بیشتری از آمیلوپکتین دارد. منابع نشاسته ای که آمیلوز بالایی دارند باعث بهبود انسجام محصول نهایی می‌گردد. به طور کلی، در طی فرآیند اکستروژن نشاسته ژلاتینی، و در نتیجه جذب قابل توجهی از رطوبت و افزایش ویسکوزیته، خمیرمی گردد. نشاسته ممکن است در رطوبت‌های مختلف ژلاتینه گردد. رطوبت در اکستروژن به طور معمول بین ۱۵ تا ۳۰ درصد متغیر است. در اکستروژن، گرانول نشاسته در برابر ترکیبی از رطوبت، حرارت و فشار، شکسته و هیدرولیز آنژیمی نشاسته تسریع و میزان و قابلیت هضم آن بهبود می‌یابد. این فرآیند به طور معمول بین ۱۰ تا ۱۵ ثانیه طول خواهد کشید.

پروتئین

ترکیب مهم بعدی پروتئین است. در فرآیند اکستروژن به دلیل زمان ماندگاری کوتاه، اسیدهای آمینه حساس به حرارت آسیب کمی می‌بینند. دناتوراسیون پروتئین یک پدیده بسیار شبیه به ژلاتینه شدن نشاسته است.

مدیریت تغذیه گاوهاشای شیری در دوره انتقال

مقاله

ماهیچه اسکلتی مقداری از انرژی را برای سوخت استفاده می کند به ویژه اگر ماهیچه اسکلتی و استنگی خود را به گلوکز به عنوان سوخت طی اوایل دوره شیردهی کاهش دهد مصرف انرژی افزایش می یابد. ماده خشک مصرفی و غلظت های انرژی پلاسمای معمولاً به طور معکوس با هم همبستگی دارند.

احتمال دارد که مقداری تری گلیسرید در کبد تقریباً در تمام گاوهاشای پر تولید، طی چند هفته اول بعد از زایش تجمع یابد. یک همبستگی منفی، بین تجمع تری گلیسرید در کبد برای پروپیونات به گلوکز وجود دارد. غلظت های سطحی (پریفال) آمونیاک وقتی که غلظت های تری گلیسرید طی ۲ روز اول بعد از زایش افزایش می یابد دو برابر می شود. انکوباسیون آزمایشگاهی با کالرور آمونیوم به شدت ظرفیت سنتز گلوکز از پروپیونات سلولهای کبدی جدا شده را مهار می کند. بنابراین قابل تصور است که مهار گلوکونئوژن ممکن است در آزمایشگاه وقتی اتفاق افتاد که تری گلیسرید در کبد تجمع می یابد. شاید این مکانیسم به وسیله عرضه آمونیاک به کبد تعديل شود.

کاربردهای بالقوه از این پژوهش برای مدیریت گاو شیری انتقالی در حوال و حوش زایش به تغذیه کربوهیدرات و پروتئین متمرکز می شود. همان طوری که قبل از بحث شد، برای گلوکونئوژن مقابله ایزید آمینه مورد نیاز است. اما، این فرضیه را دادیم که پروتئین اضافی یا عرضه غیرهم زمان ازت شکمبه ای نسبت به عرضه کربوهیدارت هاممکن است بار آمونیاکی را بر روی حیوان افزایش دهد و بدین وسیله ظرفیت کبد پرشده با تری گلیسرید را برای سنتز گلوکز تحت تاثیر قرار دهد.

متابولیسم کلسیم

اسکلت به ترتیب حاوی ۹۹ و ۸۰ درصد از کل کلسیم و فسفر بدن می باشد. مخزن های کلسیم تحت کنترل همواستاتیک دقیق قرار دارد، در صورتی که مخزن فسفر کمتر تنظیم می شود. تحت شرایط فیزیولوژیک غیر التهابی، غلظت های کلسیم و فسفر سرم تحت کنترل اندوکرینی هستند که در سطوح جذب روده ای، برداشت یا ذخیره در استخوان، باز جذب کلیوی و دفع ادراری، بازگشت برازیقی، ذخیره جنبی (حیوان آبستن)، ترشح شیر (حیوان شیرده)، و دفع مدفعی تنظیم می شود. در غیاب التهاب، هورمون پاراتیروییدو، ۱۷۵ دی هیدروکسی ویتامین D در کل برای مخزن خارج سلولی محافظت کننده هستند و مسئول افزایش جذب روده ای و باز جذب کلیوی کلسیم، و باز برداشت کلسیم و فسفر از استخوان هستند. اگرچه هورمون پاراتیرویید به مخزن خارج سلولی فسفات از طریق باز برداشت از استخوان می افزاید، ولی آن در واقع دفع کلیوی فسفات را افزایش می دهد و به طور معنی داری، ترشح فسفات برازیقی را افزایش می دهد.

مقدمه

بیولوژی گاو انتقالی و مدیریت آن به صورت کانون تمرکز پژوهش در تغذیه و فیزیولوژی طی ۱۰ سال اخیر در آمده است. در ابتدا مشخص شد که بسیاری از ناهنجاری های متابولیکی که گاوها طی دوره حول و حوش زایش به آنها دچار می شوند از لحاظ وقوع با جیره تغذیه شده طی دوره پیش از زایش مرتبط هستند. آنها تعیین کردند که افزایش انرژی جیره تغذیه شده طی دوره پیش از زایش با کاهش وقوع جابجایی شیردان مرتبط بوده و افزایش پروتئین این جیره با کاهش وقوع جفت ماندگی ارتباط دارد. جنبه های مختلف متابولیکی به هردو شکل بالینی و تحت بالینی زیاد است. بنابراین، انگیزه تحقیق برای تمرکز روی فهم بیولوژی دوره انتقال و تدبیر طرح های مدیریتی در مزارع گاو شیری برای بهینه کردن تولید و سودآوری این مزارع ادامه خواهد داشت.

بررسی های کامل برای تشریح سازگاری در انرژی، بروتئین و مواد معدنی که باقیستی برای انتقال موفق گاوها از دوره انتقال به شیردهی به وقوع پیوندد نوشتۀ شده است. هدف این بررسی مرور اجمالی دانش مادرمود (۲۰۰۱ NRC) با جدیدترین پژوهش ها روی تغذیه و مدیریت گاوها انتقالی است.

سازگاری های متابولیکی طی دوره انتقال

مشخصه اصلی دوره انتقال گاوهاشای شیری، تغییرات محسوس در تقاضا برای مواد مغذی می باشد که همکاری مؤثر متابولیسم را برای تأمین انرژی، گلوکز، اسیدهای آمینه و کلسیم موردنیاز غدد پستانی به دنبال زایش راضوری می سازد. برآوردهای تقاضا برای گلوکز، اسیدهای آمینه، اسیدهایی چرب و انرژی خالص توسط رحم آستن در روز ۲۵۰ آم آستنی و غدد پستانی شیرده در روز چهارم بعد از زایش تقریباً سه برابر شدن تقاضا برای گلوکز، دو برابر شدن تقاضا برای اسیدهای آمینه و تقریباً افزایش پنج برابر برای اسیدهای چرب طی این چارچوب زمانی رانشان می دهد. فروزن برآن، نیاز برای کلسیم تقریباً چهار برابر در روز افزایش می یابد. گاو برای اینکه قادر باشد این تغییرات را در تفکیک مواد مغذی صورت دهد به کنترل های هموراتیک متنکی است.

ع متابولیسم گلوکز

سازگاری اصلی هموراتیک متابولیسم گلوکز برای شیردهی افزایش همزمان در گلوکونئوژن کبدی و کاهش در اسیدهای کلسیم گلوکز به وسیله بافت های سطحی (پریفال) برای هدایت گلوکز به غده پستانی جهت سنتز لاکتوز می باشد. سوبستراها های اصلی برای گلوکونئوژن کبدی در نشخوار کنندگان پروپیونات حاصل از تخمیرات شمکه ای، لاکتان حاصل از چرخه کوری، اسیدهای آمینه حاصل از کاتابولیسم بروتئین یا جذب خالص از اندام های احتشایی که خون آنها از طریق ورید باب به کبد می رسند، و گلیسروول آزاد شده طی لیپولیز در بافت آدیبوز می باشد.

متابولیسم لیپید

سازگاری اصلی هموراتیک متابولیسم لیپید برای شیردهی، موبیلیزاسیون ذخایر چربی برای تأمین کل نیازهای انرژتیک گاو طی یک دوره توازن منفی انرژی در اوایل دوره شیردهی می باشد. چربی بدن در داخل جریان خون در شکل انرژی موبیلیزه می شود. انرژی برای ساخت بیش از ۴۰ درصد چربی شیر طی اولین روزهای دوره شیردهی مورد استفاده قرار می گیرد.

مدیریت تغذیه گاوها شیری در دوره انتقال

کلسی تونین به وسیله غده تروپیید در پاسخ به کلسیم بالا رفته سرم ترشح می شود و منجر به افزایش ذخیره معدنی استخوان، کاهش جذب روده ای و افزایش دفع اداری کلسیم می شود. مطالعه گاوها پستان برداشت شده نشان داد که غده پستانی و لاکتوژن هم زمان با آن به طور کامل مسئول هیپوکلسیمی نزدیکی زایش می باشد. در مقابل، غلظت فسفر سرم بدون توجه به برداشت پستان کاهش یافت، که نشان می دهد عواملی به غیر از تولید شیر در زمان زایش مسئول کمبود فسفر خون (هیپوفسفاتمیا) نزدیکی زایش می باشد.

مدیریت تغذیه ای برای تقویت سازگاری های متابولیکی دوره انتقال راهبردهای گروه بندی

هدف اصلی از راهبردهای مدیریت تغذیه ای گاوها شیری طی دوره انتقال تقویت سازگاری های متابولیکی فوق الذکر است. استاندارد صنعتی مدیریت تغذیه ای گاوها شیری طی دوره خشکی دارای یک برنامه تغذیه ای دو گروهی می باشد. انجمن تحقیقات ملی (۲۰۰۱) توصیه نموده است که یک جیره غذایی حاوی تقریباً ۱.۲۵ مگاکالری انرژی خالص شیردهی در هر کیلوگرم باید از زمان خشک کردن تازمان تقریباً ۲۱ روز قبل از زایش خورانیده شود و یک جیره ای که حاوی ۱.۰۶۲ تا ۱.۰۳۳ مگاکالری انرژی خالص شیردهی در هر کیلوگرم طی سه هفته آخر پیش از زایش خورانیده شود. دلیل اصلی برای خورانیدن یک جیره کم انرژی طی اوایل دوره خشکی حداقل کردن افزایش امتیاز وضعیت بدنی طی دوره خشکی می باشد.

گاوها با امتیاز وضعیت بدنی کمی پایین تر نسبت به گاوها با امتیاز وضعیت بدنی بیشتر در داخل یک سیستم مدیریتی انتقال احتمال بیشتری دارد که یک نتیجه مثبت در دوره انتقال داشته باشد. تمایل ذاتی آنها به داشتن ماده خشک مصرفی افزایش یافته و افزایش بالقوه تولید شیر طی اوایل دوره شیردهی را در بی دارد.

راهبردها برای تأمین گلوكز مورد تقاضا و کاهش عرضه انرژی طی دوره انتقال

- فرموله کردن کربوهیدرات جیره قبل از زایش یک فرضیه این است که جیره هایی انرژی بالاتر از جیره های مرسوم گاو خشک باید قبل از زایش بدیل رشد و توسعه پرزهای شکمبه ای برای جذب کافی اسیدهای چرب فرار تولید شده طی تخمیرات شکمبه ای خورانیده شود.

- افزودن مستقیم پیش ماده گلوكز ساز پروپیلن گلیکول یک پیش ماده گلوكز ساز است که برای سالهای بسیاری به عنوان یک نوشیدنی خوارکی در درمان کتوز به کار می رود.

- مکمل های پروپیونات که حاوی پروپیونات کمپلکس شده با کلسیم یا عناصر کم مصرف موننسین

- چربی افزوده شده در دوره انتقال چربی غذایی به کاهش غلظت های انرژی و پیش گیری از بروز کتوز کمک می کند.

تهیه و تنظیم : مهری حاجی شمسائی کارشناس ارشد تغذیه دام

۴- از عوامل موثر دیگر، عامل خنک شدن و یا اصطلاحاً خشک شدن پلت است که توسط دستگاه کولر این عمل انجام می‌گردد. اگر فرآیند خنک شدن به طور کامل انجام نگیرد باعث کاهش استحکام پلت می‌شود. به غیر از عوامل فوق که تخصص اداری نجات در بحث فرآوری آورده شده عوامل دیگری نظیر نوع فرمول، کیفیت بخار و... نیز بر کیفیت پلت موثر هستند. مثلاً افزایش مواد خشی در فرمول باعث کاهش کیفیت و افزایش مواد پروتئینی و نشاسته‌ای باعث افزایش کیفیت پلت می‌شود. رطوبت در درون کاندیشنر با ترتیق مستقیم بخار به مش، اضافه می‌شود، رطوبت زیاد بخار باعث خمیری شدن بیش از حد مواد و کند شدن فرآیند پلت می‌شود.

پلت کردن و تکنیک‌های آن

بکارگیری روشهای صحیح و عملیات دقیق فرآیند سازی نیازمند آن است که قبل از شروع فرآیند، بعضی از دستگاه‌ها نظمی بر روی آنها انجام گیرد. خوراک پلت بعد از اینکه مراحل پختن را حداقل توسط دستگاه کاندیشنر طی نمود و حرارتی بادمای تقریباً ۷۰-۸۰ درجه سانتیگراد در خوراک طیور، ۹۰-۱۰۰ درجه سانتیگراد در خوراک دام و ۹۰-۱۰۰ درجه سانتیگراد در خوراک آبزیان، وارد مرحله‌ای می‌شود که بایستی تحت فشار مکانیکی به شکل جبهه‌ای به هم فشرده (pellet) درآید که توسط قطعه‌ای بنام "غلطک" که در قسمت داخلی پلت قرار دارد، در کنار قطعه ای دیگر بنام "دای" (Die) که خود این غلطک هارا دربرگرفته است صورت می‌گیرد. یکی از حساسترین تنظیمات در این بخش انتخاب صحیح نوع دای و فاصله دقیق غلطک‌ها با دای می‌باشد، که انتخاب درست دای یکی از مهمترین قسمت‌های در بهبود تولیدات دستگاه پلت دای می‌باشد. از فاکتورهای مهم در انتخاب دای قطر منافذ و طول مدت کار است بی توجهی به این پارامترها منجر به کاهش ظرفیت دستگاه پلت، افزایش مصرف انرژی و بالا رفتن تعداد پلت‌های خردشده می‌گردد. پیشنهاد می‌گردد جهت تنظیم این دو قطعه نسبت به هم از تنظیم کننده‌های خودکار استفاده گردد. مواد خوراکی در فاصله بین این دو قطعه تحت فشار مکانیکی وارد قسمت ابتدایی سوراخ‌های دای که قسمت مهم در فرم دهی خوراک می‌باشد - که به نام فنی "کونیک دای" معروف می‌باشد، می‌شود. در این قسمت نهایت فشار مکانیکی و افزایش دما را شاهد هستیم (این قسمت را با نام فنی "تکنیس دای" می‌شناسند) به طوری که اگر مثلاً خوراک در حین ورود به پلت دمایی حدود ۷۰ درجه سانتیگراد را داشته باشد با عبور از این بخش (تکنیس) به طور تقریبی با توجه به بافت جیره حدود ده تا پانزده درجه افزایش دما خواهد داشت. مواد تولیدی به شکل پلت در مرحله اول پس از خروج از پلت می‌باشند قبل از خنک شدن به راحتی خم نگرددند و تا حد قابل قبولی مستحکم باشند و پس از سرد شدن در بخش بعدی خط تولید که اصطلاحاً مرحله "خنک سازی" تحت عمل دستگاه کولر مخصوص می‌باشد، با فشار حداقل، مقاومت مطلوبی را داشته باشند که می‌توان باسته‌هایی که تعیین کننده شاخص مقاومت پلت می‌باشد میزان سختی و نرم آنرا مورد بررسی قرار داد. لازم به ذکر است که مواد خوراکی پس از خروج از دای بایستی ظاهری مطلوب بطوری که نه به رنگ قهوه ای تیره یا سوخته باشد و نه حالتی خشن و دارای ترک‌های افقی و عمودی در سطح پلت باشد و همچنین سطح آن عاری از هرگونه موج یا برآمدگی باشد. در ادامه به بررسی عوامل موثر بر تغییر ظاهری پلت می‌پردازیم.

چکیده

پلت کردن خوراک در حقیقت فرآوری اقلام غذایی است که در خوراک دام، طیور و آبزیان به کار می‌رود و اثر مناسبی بر قابلیت هضم خوراک و تاثیر بر کاهش هزینه ها با توجه به بهبود ضریب تبدیل می‌باشد که امروزه در صنعت دام، طیور و آبزیان بکار گمashته می‌شود. خوراک پلت شده به عنوان جایگزینی مناسب در این صنعت بجای خوراکی که به طور سنتی تهیه می‌شود می‌باشد. این مقاله به معرفی بیشتر خوراک پلت شده به خصوص در صنعت طیور اشاره دارد و برآن است تا حدی به تکنیک‌های کاربردی در فرآوری و پلت سازی اقلام مورد استفاده بپردازد.

مقدمه

گسترش صنعت فرآوری خوراک، با توجه به بکارگیری تکنولوژی فرآوری بکار گرفته شده در دنیا، روز به روز دانستن اینکه چگونه بتوان خوراک مورد نیاز را با استفاده از تکنیک‌های بهتر و روش‌های کاربردی تری جهت بهره وری بیشتر از اقلام مورد استفاده در خوراک هافرآوری نمود بیشتر مشهود می‌نماید.

در فرآوری تجاری امروزه دستگاه‌هایی بکارگرفته می‌شود که بتواند یک فرایندی را بر روی اقلام خوراکی اعمال نمود تا محصول حاصل از این فرایند جهت کاهش هزینه های تولید در صنعت دام، طیور و آبزیان بکار رود. دستگاه‌های پلت کننده خوراک با هویت ایجاد فشار در ساختمان مواد خوراکی مورد استفاده تحت دمایی تعیین شده با هدف بهبود بکارگیری آن اقلام و هیدرولیزنسی آنها بکار گرفته می‌شوند. پلت کردن خوراک باعث بهبود عملکرد دام می‌شود و از جمله مزایای پلت میتوان به افزایش قابلیت هضم مواد مغذی در کنسانتره، کاهش چشمگیر هدر رفت خوراک دام به دلیل جابجایی، کاهش بار میکروبی در خوراک، افزایش خوش خوراکی برای دام و...

عوامل موثر بر کیفیت پلت

در بررسی عوامل موثر بر کیفیت پلت به طور خلاصه می‌توان تاثیر چند فاکتور را به طور اساسی بیان نمود.

۱- تاثیر پذیری فرآیند پلت کردن با توجه به کیفیت دانه بندی پودری که باید پلت گردد متغیر است. با توجه به این نکته، بخش آسیاب تقریباً بسیار موثر و تعیین کننده در کیفیت پلت پذیری می‌باشد. به طور مثال هر چه سایز ذرات خوراک پودری بیشتر باشد، باعث افزایش حرارت اصطکاکی و در نتیجه افزایش دما در زمان عبور از دای می‌شود که باعث افت کیفیت پلت می‌شود.

۲- اگر در طی مسیر پلت کردن با توجه به ترتیب فرآیند پیش رویم عامل موثر دیگر که بسیار تاثیر گذار می‌باشد بخش پخت صحیح و مناسب این مواد پودری می‌باشد. یکی از راه‌های انجام پخت صحیح افزایش زمان ماندن مش درون کاندیشنر است که این امر می‌تواند از طریق تنظیم زاویه پایه‌های میکسر، آهسته کردن سرعت دورانی پایه‌های میکسر، یا کند کردن سرعت شافت پایه‌های میکسر یا سرمایه گذاری روی خرید کاندیشنر های بزرگ انجام شود. که باعث بالا رفتن کیفیت و ماندگاری پلت می‌شود.

۳- در ادامه تاثیر خود دستگاه پلت و تنظیمات آن تقریباً ۲۵ درصد عوامل موثر را تشکیل می‌دهد. به طور مثال تنظیمات فاصله دای و رولیک، قطر دای (هر چه کمتر کیفیت پلت پائین تر)، قطر رولیک و.....

نگاهی بر خوراک پلت شده و فرآیند ساخت پلت

۲- یکنواختی قطر سوراخ های دای و صاف بودن سطح دای را بررسی نمایید. دای های نامرغوب با قطر زیاد منافذ یا دای های بیضی شکل، پلت های یکدست و با اندازه های مساوی تولید نمی کنند. به دنبال آن مشکل تخلیه پیدا کرده و میزان تولید افت خواهد کرد. بنابراین همیشه از دای با کیفیت بالا استفاده نمایید.

۳- در صورت استفاده از دای های دست دوم، دیواره های داخلی و قطر منافذ دای و همچنین غلطک هارا از نظر ساییدگی بررسی نماید. در صورت ساییش، آنها را بازسازی یا تعویض نمایید. این کار تأثیر زیادی بر میزان خروجی دارد.

۴- فاصله بین دای و غلطک باید بدرستی تنظیم شود، فاصله کم موجب افزایش فشار به غلطک و افزایش ساییدگی شده که در نهایت عمر مفید دای کاهش خواهد یافت. اگر فاصله آنها زیاد باشد میزان لغزش غلطک زیاد شده و علاوه بر اینکه تخلیه بطور یکنواخت انجام نمی شود، میزان خروج مواد کاهش خواهد یافت.

۵- به زمان کاندیشینگ و کیفیت مواد خام دقت داشته باشید. رطوبت مواد خام را قبل از وارد شدن به دستگاه پلت کنترل نمایید. رطوبت اولیه مواد قبل از کاندیشینگ ۱۲ تا ۱۳ درصد و بعد از آن در حدود ۱۴ درصد باید حفظ شود. رطوبت بالا بر دمای کاندیشینگ تأثیر داشته و راندمان را تحت تأثیر قرار خواهد داد. مواد خام وارد شده به دای موجب لغزش و بلوکه شدن دای می گردد. خشک یا مرطوب بودن زیاد از حد، موجب تخلیه غیر یکنواخت شده و در کار معمول دستگاه اختلال ایجاد می کند.

عوامل موثر بر تغییر ظاهر پلت و نحوه بر طرف کردن آن: تجربه نشن داده است در جیره های با فیر بالا استفاده از حرارت خیلی بالا مسبب ایجاد برآمدگیهای ریش ریش برروی سطح پلت می گردد. لازم به توضیح است که در این گونه خوراک ها که بیشتر در خوراک گروه دامی دیده می شود بایستی دقت کافی در زمان حرارت دهی صورت بگیرد تا حرارت به اندازه ای داده شود که بعد از خروج از دای مواد خوراکی پلت شده دفرمه نشوند و شکل فیزیکی خود را حفظ نمایند.

"پلت خمیده به همراه ترک خوردگی": این پدیده معمولاً وقتی اتفاق می افتد که از سوراخ های دای بیرون می آیند و علت آن فاصله گرفتن تیغه ها از سطح دای می باشد. اگر تیغه کند شده باشد نیز نتیجه آن ضربه خوردن و یا فشرده شدن را به دنبال دارد که در پی آن پلت ترک خورده و خمیده می گردد. برای اصلاح مشکل فوق می توان تراکم دای را در خوراک های آردی بالا برد، یعنی افزایش تعداد تیغه (کاتر) دیگر اینکه می توان مواد خام را خردتر کرد، می توان فاصله تیغه با سطح دای را تنظیم نمود یا تعویض کرد. یا از مکمل های چسبان بر حسب نیاز و با توصیه کارشناس ناظر استفاده کرد.

"ترک افقی در طول پلت": شبیه به پدیده اتفاق افتاده در بالا می باشد و لی تفاوت موجود عدم خمیدگی است. در زمانی که جیره دارای فیر بالای باشند این پدیده به وجود می آید و به خاطر این است که طول فیرها از قطر سوراخ ها بیشتر اند و پس از خروج از دای به خاطر خاصیت انسباط فیرها، پلت ترک می خورد و ظاهر پلت ها به شکل پوست درخت سوخته در می آید. برای اصلاح آن بایستی به این موادر پرداخت: افزایش تراکم دای، اندازه فیرها باید بیشتر از قطر ذرات باشد، بنابراین بایستی در بخش آسیاب بیشتر دقت شود. کم کردن ظرفیت دستگاه پلت یا اصطلاحاً دور فیدر را کاهش داد.. بالا بردن مدت زمان پخت و فرآیند کاندیشینگ (کاندیشنر چند لایه)، اگر خوراک آردی رطوبت بالای دارند یا دارای اوره اند چنین موادر پیش می آید که رطوبت و اوره بایستی کنترل گردد.

"ترک عمودی روی سطح پلت": اجزای بفكی والستیکی که در مواد پودر شده وجود دارند ممکن است در طول فرآیند کاندیشینگ به خاطر جذب رطوبت منبسط شوند که وقتی توسط دای فشرده می شوند دچار ترک خوردگی می شوند در روش اصلاح آن می توان ترکیب جیره را تغییر داد و یا از بخار خشک بطور متناوب استفاده کرد و می توان با کاهش ظرفیت پلت و یا افزایش طول موثر سوراخ های دای که زمان ماندگاری موادر را در سوراخ ها افزایش می دهد.

"ترک منشعب روی سطح دای": زمانی است که پلت دارای ذرات بزرگ در مواد آردی است که مانع از جذب بخار و رطوبت در حین فرآیند پلت کردن می شود. نرم شدن ذرات درشت به راحتی نرم شدن ذرات با اندازه کوچک نیست بنابراین در طول فرآیند خنک شدن به خاطر تفاوت میزان سختی دچار چروکیدگی می شود و ترک خوردگی منشعب در روی آن به وجود می آید برای اصلاح مورده فوق بایستی اندازه ذرات کنترل شود و یک شکل بودن ذرات آردی در طول فرآیند کاندیشینگ لازمه رفع این مشکل می باشد. بررسی مشکلات تخلیه دستگاه پلت و تولید پایین:

۱- از دای سالم و جدید استفاده نمایید. میزان تراکم دای و یکنواختی مواد در حال تولید را بررسی نمایید. در صورت تراکم بالا، پرس پلت به سختی کار کرده و میزان خروجی افت خواهد نمود. بنابراین نرخ تراکم دای باید تغییر نماید.

۶- چگونگی توزیع خوراک در دای را بررسی نمایید. نباید اجازه داد مواد در یک طرف دای پخش شوند. در صورت بروز چنین شرایطی، صفحات توزیع کننده را تنظیم نماید. توزیع مناسب خوراک در تمام سطح دای نه تنها موجب طولانی تر شدن عمر مفید دای می گردد، بلکه تخلیه نیز بطور یکنواخت انجام می شود.

۷- اگر غلطک بلبرینگ از مدار خود خارج شده باشد، نیروی زیادی در دستگاه هدر رفته و میزان خروجی کاهش خواهد یافت.

در صورتیکه دستگاه پلت بدروستی کار نکند و جریان خروجی مواد دچار نوسان شود می توان علت را در بلبرینگ های همان قسمت جستجو کرد. در چنین شرایطی شدت جریان عملیات بالا خواهد رفت، دستگاه را متوقف کرده و بلبرینگ را در صورت لزوم تعویض نمایید.

ممکن است بعضی قسمت های دای مسدود شده و تخلیه بطور کامل و از تمام قسمت های آن انجام نشود. اگر دای از حالت دایره ای خود خارج شده باشد و در بخش هایی از آن فاصله غلطک و دای بیش از حد کم شده باشد، سایش غلطک و دای صدمات زیادی به این دو قسمت وارد کرده و تمام این عوامل موجب لرزش دستگاه می گردد. این مشکلات را بررسی کرده و در صورت نیاز، دای را تعویض و فاصله آن با غلطک را تنظیم نمایید. شل بودن شافت اصلی موجب حرکت به جلو و عقب و ساییدگی غلطک هاشده و دستگاه با صدای بلند می لرزد.

به چند دلیل مخزن روغن دستگاه پلت نشت می کند : مخزن دچار ساییدگی شده ، سطح روغن بیش از حد بالاست، بلبرینگ ها صدمه دیدند ، اتصالات بالانس نیستند ، بدنه دستگاه لرزش دارد و در زمان شروع ، دستگاه با فشار زیادی کار می کند.

نتیجه گیری :

با توجه به فراهم بودن شرایط مناسب در بازار امروز و رشد روز افزون تقاضای خوراک آماده پلت لازم است که دانش فرآوری این خوراک ها تقویت گردد و لازمه آن به کارگیری متخصصین خوش فکر و با حوصله و با تجربه در این صنعت تاز این بسته در جهت بهره مندی هرچه بیشتر صنعتگران محترم قدمی برداشته شود. لازم به ذکر است که پتانسیل بالا در پیش روی این صنعت و همچنین خام بودن کلی این صنعت هنوز در ایران نیاز به کسب تجربیات بیشتر را می طلبد.

با توجه به اینکه مطالب آماری و تحلیلی در فرآیند سازی پلت به نسبت کم است و با توجه به مدت کوتاهی از شروع کار این صنعت در ایران می گذرد میتوان گفت: پلت کردن و فرآیند سازی خوراک تلفیقی از علوم مختلفی همچون غذایی، مکانیک، الکترونیک، فیزیک و شیمی به طور گسترده و دیگر علوم وابسته نیز بطور نسبی می باشد. با فراهم نمودن شرایط فرآیند سازی راه را برای توسعه این صنعت باز نماییم. به زودی نیز فنون و تکنیهایی که در پیش روی ماست همه وابستگان به این صنعت را برآن میدارد که به این تکنیک بانگاهی نو بنگرند.

پلت ها به عنوان خوراکی با هویت بهبود بهره وری در زمانی نه چندان دور عرصه ای را جهت اكمال نقصوص موجود در خوراک دهی سنتی را فراهم خواهند ساخت . لذا سود آوری لازمه اش استفاده از این نوع خوراک خواهد بود.

تئیه و ترجمه: مریم حسن زاده - کارشناس مدیریت

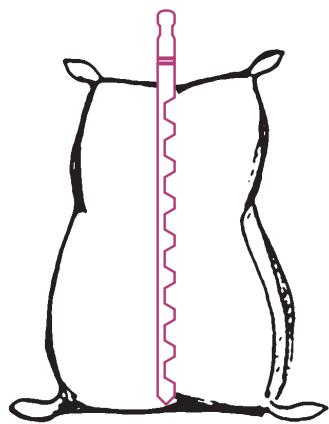
جواد کلدانی - کارشناس علوم دامی

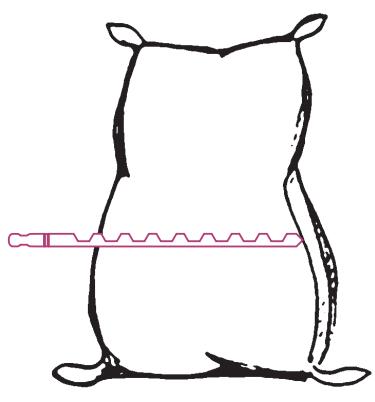
نمونه برداری از محموله ها در بازرسی های قرنطینه ای

Sector probe : یا سوند های انتخابگر که شامل دو لوله، یکی استوانه گردان و دیگری دسته آن است. این دو داخل هم قرار می گیرند و با گرداندن دسته داخلی قسمت پهلوی نمونه گیر باز شده و از قسمتهای نمونه بطور همزمان نمونه گیری می کنند.

این وسیله جهت نمونه برداری از کيسه های بازو و محموله های فله ای بکار می رود و عملیات نمونه برداری در عمقهای مختلف به طول سوند (از ۱/۳ تا ۲ متر) بستگی دارد. قطر داخلی این نوع سوند از ۱۲ تا ۵۰ میلی متر و طول آن از ۴۵ سانتی متر به بالا است.

ورودی عمودی

ورودی افقی

Conical sampler : یا نمونه گیرهای مخروطی که می تواند به قسمتهای داخلی محموله های بسته بندی شده نفوذ کرده و در داخل آن باز شود و مقداری از محموله را در خود جای دهد. برای نمونه برداری از محموله های فله ای، دسته های مختلف به اندازه های مختلف وجود دارد. Scew sampler یا تاس نمونه گیر، وسیله ای است که برای نمونه برداری از محموله های فله ای در طی بارگیری و یا تخلیه بکار می رود.

در این مقاله روش های نمونه برداری و بسته بندی نمونه های گرفته شده از محموله های صادراتی، وارداتی و ترانزیت بیان گردیده ولی نمونه برداری از محصولات جهت انجام آزمایشات باقیمانده سوم در این مقاله نمی گنجد.

مقدمه

مهتمرین اصل در قرنطینه نباتی جهت صدور مجوز ورود و صدور گواهی بهداشت و موافقت با ترانزیت کالا، سالم بودن محمولات است که در طی عملیات بازرسی قرنطینه انجام می گیرد.

نمونه برداری Sampling مشخص کننده سلامت کالاست که در این مبحث بیشتر به آن پرداخته می شود.

- روش نمونه برداری

- تعریف واژه ها

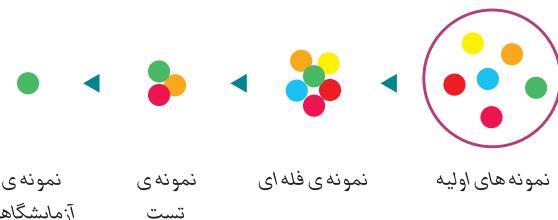
نمونه اولیه(Primary sample) : که از کل محموله و یا قسمتی از محموله در یک بهره Lot نمونه گیری می شود.

نمونه فله ای(Bulk sample) : نمونه ای شامل ترکیبی از نمونه های اولیه یکدست شده که از قسمتهایی از یک بهره یا محموله گرفته می شود.

نمونه آزمایشگاهی(Laboratory sample) : قسمتی از نمونه فله ای است که جهت انجام آزمایشات قرنطینه ای گرفته می شود.

نمونه تست(Test sample) : قسمتی از نمونه فله ای است که جهت انجام آزمایشات ظاهری گرفته می شود.

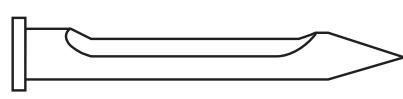
نمونه مرجع(Reference sample) : شامل گیاهان، قسمتهایی از گیاه و نمونه های آلوده است که از نمونه های آزمایشگاهی و تست در طی بازرسی ها گرفته شده و جهت اقدامات بعدی انبار می شوند.

- وسایل نمونه برداری

نمونه های اولیه بهتر است که توسط وسایل مکانیکی خاص و سایرو وسایل توصیه شده گرفته شوند.

Sample probe : یا سوند های نمونه برداری نوک تیز که طول آنها جهت نمونه برداری از داخل کيسه ها طراحی شده است. قطر داخلی این نوع سوند برای دانه های کوچک مثل گندم و جو ۱۲ میلی متر و برای دانه های بزرگتر مثل ذرت ۲۵ میلی متر است.

A. Cylinderical

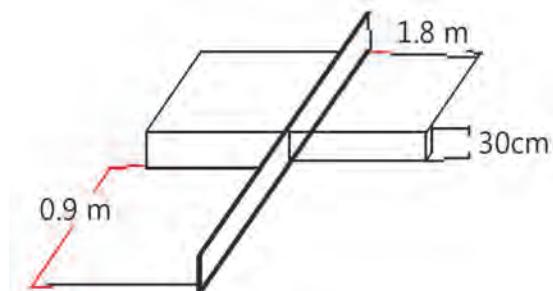
A. Tapered

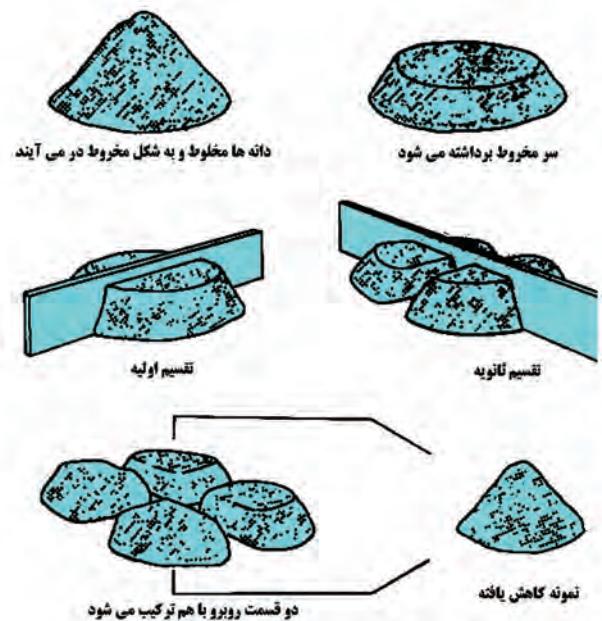

مقسم ها پا
The riffle divider -
Boerner divider -

(Coning and quartering - مخروط کردن و سپس یک چهارم کردن):
که ساده ترین روش تقسیم نمونه های فله ای می باشد. نمونه های اولیه به صورت مجتمع روی هم ریخته شده و سپس مخلوط می گردند. این مقدار از نمونه ها به شکل مخروط در آمده و نوک آن صاف می شود. توسط وسیله چهار قسمت که در شکل زیرآمده توضیح داده شده، این نمونه تقسیم شده و دو مقدار روبرویی حذف می شوند و اگر باز مقدار نمونه

تست زیاد بود دوباره دو توده روبروی هم با هم مخلوط و دوباره چهار قسمت می گردد و این کار تا هنگامی که نمونه تست به حد لازم بررسد.

سایر نمونه بردارها که جهت مصارف خاص طراحی شده اند.
نمونه برداری از محموله های جامد بسته بندی شده و غیر بسته بندی بهتر است که توسط دست انجام شود.

نهیمه و تنظیم : لیلارز تاش، کارشناس ارشد تغذیه طیور

مقدمه

با توجه به روند فزاینده افزایش جمعیت، منابع محدود و فقر و گرسنگی پنهان لازم است برنامه اقتصادی همه جانبه ای در بخش کشاورزی وزیر مجموعه آن دامپروری تدوین گردد. برورش دام و طیور یکی از مواردی است که با بهینه سازی زمان و سرمایه ما را به اهداف اقتصادی می رساند. بدین لحاظ نیاز به مدیریت چنین واحدهایی است تا تاکید بر اصلاح نژاد دام و طیور جهت بالارفتن راندمان تولیدیهترین شرایط محیطی را فراهم نمایند. از این لحاظ که غذا در برورش دام و طیور بیشترین هزینه را دارد مساله عده و اساسی است. پنبه دانه می تواند امروزه به دلیل کیفیت مناسب و اقتصادی سهم بسزایی در جیره نشخوارکنندگان داشته باشد و در جیره طیور به صورت کنترل شده مورد استفاده قرار گیرد. کیفیت اسیدهای آمینه پروتئین های حیوانی نسبت به گیاهی ارجحیت دارد اما این پروتئین ها هزینه بالای دارند بنابراین لازم است از پروتئین های نباتی استفاده شود. بر این اساس در این مقاله سعی شده است که اهمیت این ماده غذایی را از لحاظ ترکیبات آن بیان شود. به طور کلی می توان گفت که ترکیبات حاصل از پنبه دانه یک ماده غذایی بهداشتی و اقتصادی است و به لحاظ ترکیبات شیمیایی مناسب می تواند در جیره دام و طیور نقش مهمی ایفا کند.

پنبه گیاهی است از تیره Malvaceae که نام علمی آن *Gosypium herbaceum* می باشد. دانه این گیاه که پس از گرفتن الیاف پنبه باقی می ماند دارای مقداری باقیمانده الیاف کوتاه (لیتر) بوده و پوسته ای سیاه رنگ آن را می پوشاند. مغز دانه سفید و گاهی زرد رنگ بوده و دارای مقداری چربی می باشد که برای خوراک انسان و مصارف صنعتی استخراج می گردد.

مازاد دانه پس از فرآیند روغن گیری کنجاله نامیده می شود. این کنجاله دارای مقدار نسبتاً زیادی پروتئین بوده و برای مصرف خوراک دام و طیور مورد استفاده قرار می گیرد. با توجه به احتیاج حیوانات، پروتئین کنجاله تخم پنبه می تواند تأمین کننده قسمتی از نیاز پروتئینی آنها باشد. کنجاله تخم پنبه گرچه از نظر مقدار پروتئین قابل توجه می باشد ولی به علت داشتن مقداری گوسپیول Gosypol برای حیوانات تک معده ای موجب عوارض نامطلوب و گاهی مسمومیت می شود. لذا باید در مصرف آن برای حیوانات محدودیتی قائل شد. بخشی از گوسپیول در اثر حرارت مرتبط خنثی می شود و نیز می توان به وسیله برخی از حلال های آلی آن را از پنبه دانه جدا نمود ولی متأسفانه حرارت بیش از حد باعث تقلیل ارزش پروتئین کنجاله شده و حلال های مطلوب به علت گرانی و خطراتی که احتمالاً برای کارخانجات ایجاد می کند قابل مصرف نیستند بنابراین همواره مقداری از گوسپیول در کنجاله تخم پنبه باقی خواهد ماند که در تنظیم جیره غذایی باید به آن توجه شود که البته می توان با افزودن مقدار مناسب از ملح آهن محلول در آب مقداری از آن را خنثی نمود. پس از پاک کردن، لیترگیری و سایر اعمالی که برای استخراج روغن روی دانه تخم پنبه انجام می گیرد کنجاله تخم پنبه به دست می آید. استخراج به وسیله حلال، فشار و یا تواماً صورت می گیرد.

بنابراین، این کنجاله را می‌توان به کنجاله فشاری (Press) و حلال (Extraction) تقسیم کرد.

کنجاله تخم پنبه در تغذیه طیور

بقایای صنعت روغنکشی پنبه دانه که به عنوان کنجاله پنبه دانه شناخته می‌شود، یک منبع نسبتاً مناسب پروتئین ۲۲۲ تا ۵۶۰ گرم در هر کیلوگرم) و انرژی قابل متابولیسم (۹۶/۱۱ تا ۴۴/۷ مگاژول در هر کیلوگرم) می‌باشد. استفاده از کنجاله پنبه دانه در تغذیه طیور به دلیل وجود گوسیپول، اسیدهای چرب سیکلوبروپنوتئید، فیرزیاد و کیفیت پایین پروتئین آن، محدود شده است. اسید آمینه محدود کننده در کنجاله پنبه دانه، لیزین است. در زمان روغنکشی از دانه های پنبه، مقداری از گوسیپول آزاد به گروه آمینه اسید آمینه لیزین متصل شده و درنتیجه قابلیت دسترسی لیزین آن برای طیور کاهش می‌باید. غلظت گوسیپول آزاد و اسیدهای چرب سیکلوبروپنوتئید در کنجاله سویا تحت تاثیر انواع میکروارگانیسمها، روش روغنکشی، نسبت دانه به سبوس، پرز و پوسته دانه قرار می‌گیرد. غلظت گوسیپول آزاد در گونه های مختلف کنجاله پنبه دانه در دامنه ۲۰۰ تا ۵۳۰ میلیگرم در کیلوگرم قرار دارد. گوسیپول مانع عمل پیسین و تریپسین در لوله گوارش می‌شود و درنتیجه قابلیت هضم پروتئین را کاهش میدهد. اثرات سمی گزارش شده گوسیپول عبارتند از: کاهش رشد، لنگش و کاهش اندازه و قابلیت جوجه در آوری تخم گوسیپول و اسیدهای چرب سیکلوبروپنوتئید به ترتیب از طریق لکه دار کردن زرد و صورتی رنگ کردن آلبومین، سبب کاهش کیفیت تخم مرغ می‌گردند. قابلیت تحمل گوسیپول آزاد در طیور بسیار متنوع است (از ۹۰ تا ۱۰۰۰ میلیگرم در کیلوگرم جبره)، با وجود این / تخمگذار با مصرف سطوح معمولی تخم مرغ دارای پایینتر گوسیپول آزاد باعث افت راندمان مصرف خوراک میگردداما وزن و کیفیت تخم مرغ در جیره هایی با میزان گوسیپول آزاد تا ۲۰۰ میلیگرم در کیلوگرم، تحت تاثیر قرار نمی‌گیرد.

کنجاله تخم پنبه در تغذیه دام

یکی از مواد غذایی مورد مصرف در پرورش دام، کنجاله پنبه دانه است که پس از کنجاله سویا و ذرت، می‌توان گفت بیشترین اهمیت را دارد و فاكتورهای فوق را در بر می‌گیرد بدین ترتیب لازم است شناختی بر آنالیز مواد مغذی و دیگر خصوصیات آن داشت. بیشترین اهمیت کنجاله پنبه دانه مربوط به پروتئین آن می‌گردد اما به همراه پروتئین مواد ترکیبات دیگر نیز در آن وجود دارد.

خوراک تخم پنبه معمولاً به عنوان محصولی با ۴۱٪ پروتئین شناخته می‌شود اما به شکل کنجاله با ۳۵٪ پروتئین قابل دسترسی است. خوراک (کنجاله) تخم پنبه از لحاظ درصد پروتئین بسیار بالا بوده که با کشیدن روغن از تخم پنبه بدست می‌آید. دورosh مختلف برای روغن کشی وجود دارد که میزان روغن باقیمانده در کنجاله فرق می‌کند. میزان روغن باقیمانده در کنجاله تعیین کننده میزان انرژی آن است. کنجاله تخم پنبه لذید بوده واستفاده از آن جهت جیره غذایی روزانه دام متدائل است. با داشتن حدود ۱٪-۷۰-۸۰٪ مواد غذایی کنجاله تخم پنبه، منبع پروتئین عالی برای طیف وسیعی از احشام می‌باشد. خوراک را میتوان به شکل گلوله ای (پلت) با اندازه های مختلف برای کاربرد های مختلف (۴/۱، ۸/۳، ۲/۱، ۴/۳، ۷/۸) نیز فرآوری کرد.

کنجاله تخم پنبه دارای ماده گوسیپول می‌باشد که ماده ای سمی است. اما در شرایط معمولی حتی پرشیر ترین گاوها هم باندازه ای کنجاله تخم پنبه مصرف نمی‌کنند تا این موضوع باعث مسمومیت آنها شود.

ماده خشک	۹۵/۰۰	نشاسته	۱/۵
پروتئین خام	۲۴/۰۰	قند	۶/۵۰
الیاف خام	۲۷/۰۰	فسفر کل	۰/۷۵
روغن	۲۰/۱۰	ال لیزین	---
فسفر قابل استفاده	۰/۳۵	لیزین کل	۱/۶۰
DCP	۱۸/۵۰	متیونین	۰/۶۰
MER	۱۵/۰۰	متیونین+سیستئین	۱/۵۰

کنجاله تخم پنبه

تنظیم و گردآوری: خاطره شفاهی فلاج - کارشناس صنایع غذایی

فواید کالیبراسیون

آنچه مسلم است پرداختن قانون مند به کالیبراسیون و برقراری نظام صحیح اندازه گیری فوایدی نظیر:

- جلوگیری از تصریح حقوق مصرف کننده و تولید کننده
- ایجاد اعتماد همگانی در سطح جامعه در فرایندهای تجاری، خدماتی و بهداشتی

- افزایش اعتبار بین المللی
- گسترش حقوق اجتماعی به عنوان یکی از شاخصهای رشد یافته‌گی اجتماعی - فرهنگی

- (۵) ایجاد بستر و فرهنگ قانون مداری جهت حفظ حقوق ملت و دولت
- (۶) جلوگیری از ضرر زیان در تبادلات بازارگانی با سایر کشورها

- (۷) کاهش هزینه تعمیرات اتفاقی به دلیل نظرارت بر عملکرد دستگاه
- (۸) کاهش مواد، قطعات و ملزومات مصرفی

زمان کالیبراسیون

تعیین زمان کالیبراسیون یکی از تصمیمات مهم و قابل توجه است که البته به نظر برخی منجر به اتلاف وقت و پول می‌گردد. عدم قطعیت‌های اندازه گیری سبب اتخاذ تصمیمات نادرستی می‌شود که این تصمیمات نادرست، ناشی از نتایج اندازه گیری فریبند می‌باشد.

مکان کالیبراسیون

کالیبراسیون در آزمایشگاه‌های مرجع انجام می‌پذیرد. کالیبراسیون می‌تواند در مکانی که وسیله‌اندازه گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد نیز انجام شود. این عمل از مزایای زیربخوردار است:

- ۱- تنش‌های ناشی از جابجایی وسیله به حداقل می‌رسد
- ۲- کالیبراسیون ساده ترو ارزان تر تمام می‌شود چون کالیبراسیون فقط در نقاط مورد نظر کاربران انجام می‌شود
- ۳- کاربران می‌توانند از حفاظت دستگاه‌های خود مطمئن باشند
- ۴- کالیبراسیون در کوتاه ترین زمان خود انجام می‌گیرد و در عملکرد دستگاه انقطاعی پیش نمی‌آید

کالیبراسیون و استاندارد ایزو ۹۰۰۱

هر مرکزی که براساس استاندارد ایزو ۹۰۰۱ به سوی کیفیت در حرکت است، باید مطابقت با نیازمندی‌های تعیین شده رادر تمامی مراحل تضمین نماید. یکی از مهمترین بندهای الزامات این استاندارد، کنترل تجهیزات آزمون و همچنین حصول اطمینان از کالیبره بودن آنها است. نتایج هر آزمون، کالیبراسیون یا مجموعه‌ای از آزمونها یا کالیبراسیون‌هایی که انجام می‌شود، باید به طور صحیح، واضح، بدون ابهام و مبتنی بر واقعیات وطبق دستورالعمل‌های خاص مندرج در روشهای آزمون یا کالیبراسیون گزارش گردد. نتایج عموماً در قالب گزارش آزمون یا گواهینامه کالیبراسیون گزارش می‌شود و باید شامل کلیه اطلاعاتی باشد که بیمارستان آنها را درخواست کرده و برای تفسیر نتایج آزمون یا کالیبراسیون ضروری است و نیز شامل کلیه اطلاعاتی باشد که برای روش به کار رفته مورد نیاز است.

تهیه و تنظیم: زرتاش کارشناس ارشد تغذیه طیور

کیفیت مقوله‌ای است که با سرشناسی انسان سازگاری دارد و همراه نیاز مادی و معنوی اوست و نبود آن میتواند دشواری‌هایی برای وی بوجود آورد. به همین دلیل از گذشته‌های دور تلاش برای رسیدن به کیفیت و رفع دشواری‌های موجود در این راه موضوعی مطرح در جوامع انسانی بوده است. امروزه این واژه از مرحله رفع نیاز پا فراتر گذاشته است زیرا با گسترش دنیای رقابت، کیفیت تها زبانی است که می‌شود با آن در بازارهای جهانی سخن گفت. قدر مسلم کنترل کیفیت و تضمین آن بر اندازه گیری استوار است. فرآگیری روش اندازه گیری کمیته‌های گوناگون و در نگاهی وسیعتر کالیبراسیون دستگاهها، راهی برای نیل به این خواسته است.

تعريف کالیبراسیون

مقایسه یک دستگاه اندازه گیری با یک استاندارد و تعیین میزان خطای این وسیله نسبت به آن و در صورت لزوم تنظیم دستگاه در مقایسه با استانداردهای مربوطه دانست و کالیبراسیون اولیه وسیله اندازه گیری چگونگی کارایی مورد ادعای سازنده را به مشتری نشان می‌دهد. پارامتر هایی که توسط دستگاه اندازه گیری می‌شود به استانداردهای اندازه گیری قابل دریابی ارجاع داده می‌شود که اگر چنین نباشد اطمینانی به آنها نمی‌توان داشت. کالیبراسیون مجدد به خاطر کنترل و نگهداری فرایند های اندازه گیری که با وسیله‌ی اندازه گیری انجام می‌شود لازم است. عموماً عدم قطعیت وسیله نسبت به زمان و با استفاده‌های مکرر از آن افزایش می‌یابد. شناسایی رشد تدریجی عدم قطعیت و افزایش آن به راحتی توسط کاربران امکان پذیر نیست. آنچه که در اندازه گیری بسیار ضروری است قابلیت ردیابی است. برقراری قابلیت ردیابی که با کالیبراسیون امکان پذیر می‌شود در کنترل سیستم اندازه گیری و تجارت بین المللی ضروری می‌باشد. قابلیت ردیابی عبارت است از: قابلیت ارتباط مقدار یک استاندارد یا نتیجه‌ی یک اندازه گیری با مرجع‌های ملی و بین المللی، از طریق زنجیره‌ی پیوسته‌ی مقایسه‌ها که همگی عدم قطعیتی معین دارند که به صورت ملی یا بین المللی تعیین یا مشخص می‌شوند. از ملزومات هر تحقیقات، طراحی فعالیت‌های تولیدی، آزمون‌های نهایی و کالیبراسیون تولیدات و تجهیزات قبل از تحویل می‌باشد. همچنین کالیبراسیون قابل ردیابی، حصول اطمینان از عدم قطعیت اندازه گیری در یک بخش از فرایند را که بربخش‌های دیگر فرایند تاثیرگذار است امکان پذیر می‌سازد.

ضرورت کالیبراسیون

کالیبراسیون در واقع ایجاد نظمی موثر به منظور کنترل صحت و دقیت پارامترهای متراولوژیکی دستگاه‌های آزمون و وسائل اندازه گیری و کلیه تجهیزاتی است که عملکرد آنها بر کیفیت فرایند تاثیرگذار می‌باشد که به منظور اطمینان از تطابق اندازه گیری‌های انجام شده با استانداردهای جهانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. درواقع کالیبراسیون فرایندی دوره‌ای است که باید نسبت به انجام آن در دوره‌های معین اقدام نمود. بدین ترتیب که در دوره‌های مشخصی، دستگاه کالیبره شده و روی آن برچسب مخصوصی که شامل تاریخ کالیبره و تاریخ انقضای کالیبراسیون می‌باشد و مهمور به مهر آزمایشگاه کالیبراسیون است، زده می‌شود. پس از آن باید از به کار گرفتن دستگاه‌های فاقد این برچسب یا دستگاه‌هایی که از تاریخ انقضای کالیبراسیون آنها گذشته است، جدا خودداری شود.

New

زرین

ZARRIN

شماره ثبت: ۴۹۷

پروانه تولید: ۱۲۱۲۸۰۷۰۲۷

کد پروانه بهداشتی بهره برداری از اداره کل دامپزشکی خراسان رضوی ۱۲۱۱۲۸

سازمان احیای محیط‌کنوار

آدرس شرکت: خراسان رضوی، شهرستان کاشمر
کیلومتر ۱۸ جاده کاشمر تربت حیدریه، شرکت کشت و صنعت پیشرو صالح کاشمر
تلفن: ۰۵۱-۳۵۳۸۰۵۱ - ۰۵۱-۳۵۳۸۳۵۲۳ فکس: ۰۵۱-۳۵۳۸۳۶۴۴
دفتر مشهد: بلوار کوثر شمالی، کوثر ۱، پلاک ۶۳، طبقه دوم
تلفن: ۰۵۱-۳۸۸۳۹۰۶۱ - ۰۵۱-۳۸۸۳۲۶۴۴ فکس: ۰۵۱-۳۸۸۳۹۰۶۱

استارتر گو ساله

محصولی جدید از شرکت فوراگ دام و طیور دانه داران تووس

تولید شده با سیستم پخت سوپر هایزر

افتخارات کسب شده:

- ✓ واحد نمونه استانی سالهای ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲
- ✓ دریافت لوح تقدیر از اداره دامپزشکی خراسان رضوی در زمینه گسترش امنیت غذایی در سال ۱۳۹۲
- ✓ کسب رتبه دوم کشوری سال ۱۳۹۱
- ✓ تولید کننده برتر در عرصه دامپزشکی خراسان رضوی سال ۱۳۹۱
- ✓ واحد نمونه شهرستان مشهد در سالهای ۸۶، ۸۹، ۹۱، ۹۲ و ۹۳
- ✓ مدیر فنی نمونه استان در سال ۱۳۸۹

آدرس : مشهد - کیلومتر ۳۰ جاده فریمان ، سه راه جیم آباد   تلفن : ۰۵۱-۳۳۵۳۴۳۵۱
 تلفن دفتر : ۰۵۱-۳۳۴۳۹۱۱۱   Website : www.danedarantoos.com   همراه : ۰۹۱۵۳۲۲۹۸۸

کارخانه خوارک دام صنعتی

بامزه جام

تولید کننده کنسانتره دام

واحد نمونه شهرستان از سال ۱۳۸۳ تاکنون

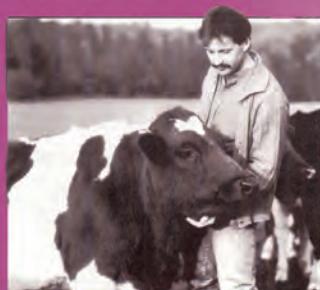
واحد نمونه استان در سال ۱۳۸۸

تولید کنسانتره دامی با حجم تولید ۵۰۰۰۰ تن در سال

مجهز به سیستم بچینگ تمام اتومات

کارخانه خوارک دام
کارخانه خوارک دام
کارخانه خوارک دام

تحصیل ماهرانه تلاش شماست
مالدم در آذربایجان کیفیت تولید شما هستیم

خراسان رضوی، قربت جام، کیلومتر ۱۰ جاده ی تایباد

تلفن: ۰۵۱-۰۷۶۲۵۳۶۷۹۷ فکس: ۰۵۱-۰۷۶۲۵۴۵۶۳۶

برای اولین بار
در ایران

مکمل غذایی بافری بهدام

محصولی بومی و سازگار با شرایط تغذیه ای و آب و هوایی ایران
و راه حل مطمئن جهت مقابله با مشکلات موجود در دامداریها

تولید بالاتر / مشکلات کمتر / بیهوده و ری بیشتر

- جایگزین مناسب برای جوش شیرین
- افزایش تولید و بهبود کیفیت شیر
- افزایش میزان چربی شیر
- کاهش بیماریهای سم و مقابله با استرس گرمایی
- کاهش عوارض متابولیکی مانند اسیدوز و نفخ
- کاهش اسهال و نفخ در گوساله ها و جوانه ها
- افزایش قوام مدفع و کاهش دانه های شکسته در آن
- جذب انواع سموم قارچی و پیشگیری از سقط جنین تغذیه ای
- افزایش ماندگاری دام در گله و کاهش هزینه دارویی و دامپزشکی

مشاوره فنی و فروش شرکت

دکتر مهدی صدیقی ۰۹۱۵۱۱۲۵۸۶۳

آدرس دفتر و کارخانه: مشهد / کیلومتر ۵ جاده قوچان

تلفن: ۰۵۱-۳۶۵۴۳۱۵-۳۶۵۱۴۳۱۴

Email: info@behdamroshd.com

و در سال ۲۰۰۸ نیز پس از ویرایش جزئی به عنوان آخرین نسخه و با نام ایزو ۹۰۰۱:۲۰۰۸ مورد استفاده قرار گرفت.

استانداردهای ایزو و کیفیت چیست؟

چگونه و با استفاده از چه ابزاری می توانیم کیفیت محصولات و خدمات خود را تضمین کنیم و آیا نظام و قاعده ای برای این کار وجود دارد؟ احتمالا همگی می دانیم که پاسخ این سوال در استانداردهای تضمین کیفیت نهفته است. سازمان بین المللی استاندارد برای پاسخ به این نیاز شرکتها، استانداردهای مختلفی را تعریف کرده است. معروفترین این استانداردها ایزو ۹۰۰۱ میباشد که موج آن بسیاری از سازمان ها و شرکتها ایرانی را فرا گرفته است. مشخصا استانداردهای ایزو با استانداردهای تضمین کیفیت تفاوت دارد. متأسفانه هنوز بسیاری از مردم و حتی مدیران شرکتها را ما این دو استاندارد را با هم اشتباه میگیرند و مثلا گواهی نامه ایزو ۹۰۰۱ را نشان از کیفیت محصول می دانند. تفاوت این استانداردهای «تضمین کیفیت» با استانداردهای «کیفیت محصول» به نوع نگاه ما به کیفیت از دیدگاه کل شرکت و محصول مربوط می شود. استانداردهای محصول عموما حداقل مشخصه های فنی لازم برای کیفیت محصول را بیان می کنند. اما استانداردهای تضمین کیفیت حداقل الزامات کیفی لازم در همه ابعاد شرکت و فرایندهای آن را نشان می دهند. برای مثال استاندارد محصول مشخص می کند که محصول مالز نظر استحکام، دوام، ابعاد، اندازه وغیره باید چه مشخصاتی را داشته باشد تا حداقل کیفیت قابل قبول را داشته باشد. اما استاندارد تضمین کیفیت هیچ گونه مشخصات خاصی را برای محصول بیان نمی کند، بلکه فقط تاکید می کند که عوامل تاثیرگذار بر کیفیت باید از طریق فرآیندهای مختلف مثل تولید، طراحی و خرید کنترل شوند.

تئیه و تنظیم: زرتش کارشناس ارشد تغذیه طیور

درباره استاندارد ایزو چه می دانید؟

ایزو (ISO) کوتاه شده نام سازمان بین المللی استاندارد (International Standard Organization) می باشد.

موسسه بین المللی استاندارد سازی (ایزو) یک فدراسیون بین المللی متشكل از نهادهای ملی استاندارد است. تعداد این نهادها بالغ بر ۱۴۰ نهاد می باشد که هر یک کشور برخاسته اند. ایزو یک سازمان غیردولتی است که در سال ۱۹۴۷ میلادی (۱۳۲۶ هجری شمسی) تأسیس شد. سیستمهای مدیریتی ایزو از طریق بیش از ۴۳۰۰۰ سازمان در ۱۵۸ کشور به اجرا در می آید.

هر کشور در حال توسعه که افزایش و بهبود ظرفیت صنعتی را در رأس برنامه های خود قرار داده باشد، در می یابد که استاندارد کردن شاخص های تولید و خدمات و همچنین سنجش و کنترل کیفیت محصولات از جمله نکات اصلی در برنامه های توسعه است. در این عرصه استانداردهای جدیدی که به "مدیریت کیفیت" موسوم است فقط به نتیجه محصول نهایی بسته نمی کند، بلکه یک خط تولید را از ابتدای آن تا انتهای زیر نظر می گیرد. این مدیریت برنامه ریزی و هدفمند زندگی و پویایی را به بخش های سازمانی هدیه می دهد. کسب موققیت جهت حضور مداوم در بازارهای ملی، منطقه ای و بین المللی تحت تاثیر رقابت های فشرده و افزایش عرضه بر تقاضا همواره به دو عامل اساسی کیفیت و قیمت بستگی دارد. گرچه عوامل مهم دیگری از جمله محیط زیست، دوام، ایمنی، خدمات بعد از فروش، به روز بودن و رضایت مشتریان را نیز نمی توان نادیده گرفت.

استانداردهای سری ایزو ۹۰۰۱ نیز الزامات یک سازمان در زمینه کیفیت ارائه می نمایند. ولی نه فقط کیفیت محصول نهایی، بلکه کیفیت عملکرد صحیح در کلیه بخش های یک سازمان که در مجموع در کیفیت محصول (تولیدی یا خدماتی) عرضه شده توسط یک سازمان یا به عبارتی دیگر در کیفیت کل سازمان تجلی می یابد.

تدوین استانداردهای سری ایزو ۹۰۰۱ در مورد مدیریت کیفیت و تضمین کیفیت در اوخردهه هفتاد میلادی (۱۹۷۸) با بهره گیری از استاندارد ملی کشور انگلستان و سایر استانداردهای مربوط به سیستم های کیفیت طراحی شده در کمیته فنی سازمان بین المللی استاندارد تحت عنوان مدیریت کیفیت و تضمین کیفیت آغاز و در سال ۱۹۸۷ میلادی پس از بحث و بررسی های علمی و تخصصی گسترش و تایید پیش نویس های تهیه شده توسط کشورهای عضو این کمیته فنی به صورت مجموعه ای از سوی دبیرخانه سازمان بین المللی استاندارد (ISO) منتشر گردید.

این استاندارد ها پس از ویرایش مختصر در سال ۱۹۹۴، در سال ۲۰۰۰ تغییرات عمده ای نمودند. که اهم آن رویکرد بیشتر به رضایت مشتری و فرآیند گرایی سیستم مدیریت کیفیت بر اساس اصول مدیریت کیفیت می باشد.

تولید اسید ناشی از تخمیر در شکمبه نیاز دارد تا بالا نس باز بین بردن اسید ناشی از تخمیر و خنثی سازی به منظور دست یافتن به شرایط بهینه شکمبه‌ای و تولید بهینه ایجاد کند.

این رابطه میان تولید اسید تخمیر و نیاز برای فیبر به طور جزئی توسط آلن مورد بررسی واقع شده است وقتی این تعادل میان تولید اسید و از میان رفتن اسید یا همان خنثی سازی اسید ایجاد و حاصل نمی‌شود. گاو متتحمل رنج (SARA) می‌شود. در نتیجه علت‌های سارا در گاوهای شیری ممکن است در سه دسته اصلی گروه بندی می‌شود. بافر شکمبه‌ای ناکافی به علت فیبر ناکافی در جیره‌ی غذایی و یا فیبر طبیعی ناکافی خوارک از زیاد از کربوهیدرات‌های قابل تخمیر در شکمبه هستند و سازش ناکافی شکمبه‌ای حیوان با شرایط محیطی (به یک جیره غذایی با قابلیت تخمیر بالا) اگرچه این دسته‌های طور جداگانه مورد بحث واقع شده اند در اینجا اهمیت دارد تا بفهمیم که هر یک از آنها به تنها یعنی نمی‌تواند مشاهده شود. وقتی خطر (SARA) در یک گله شیری مورد بررسی و تحقیق قرار می‌گیرد.

بافر شکمبه‌ای ناکافی

بافر شکمبه‌ای دارای ۲ جنبه است بافر درونی و بافر مربوط به جیره . بافر درونی به وسیله گاو تولید می‌شود. و به طور پوشیده در شکمبه از راه بزاق وجود دارد.

فرمول جیره‌ها مبنی بر فیبر پاکننده بی اثر (NDF) به عنوان درصدی از ماده خشک جیره‌غذایی پیشنهاد شده است.

به علت ارتباط میان NDF و اباحت شکمبه و ارتباط خنثی کننده و منفی میان ئیپ و چگالی انرژی جیره غذایی پیشنهاد شده است. به هر حال سطح فیبر مربوط به رژیم غذایی معمولاً به تنها یعنی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد زیرا تخمیر شکمبه‌ای از فیبر تغییر پذیر است و علت دیگر این است که ویژگی‌های طبیعی فیبر تخمیر شکمبه‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به طور مستقل و آزادانه متابولیسم حیوان و تولید شیر چرب از مقداری شیمیایی اندازه‌گیری شده است.

منتر راهکار موثر و طبیعی فیبر را (NDF) که به طور اولیه مرتبط با اندازه فیبر است معرفی کرد. فعالیت جویدن برای تعیین NDF به کار می‌رود اگرچه رهنمودهای راجع به سطح رژیم غذایی فیبر و فیبر از علوفه موجود است این مسئله دارای اهمیت است که متوجه شوند فیبر موردنیاز اجزای جیره گاوها تحت تاثیر انفعالات زیاد و درون جیره غذایی بعلاوه اینکه چطور تغذیه می‌شوند می‌باشد.

تعداد زیادی از متخصصان تغذیه و تعدادی از گاوهای که در یک گله در حال نشخوار کردن هستند در یک زمان معلوم به عنوان شاخصی برای سلامت عملکرد شکمبه استفاده می‌کند و هدف این است که حداقل ۰/۴ گله در حال نشخوار باشند. این رهنمود وقتی که با TMR به صورت آزاد تغذیه می‌شوند قطعی است.

راه دیگری برای دسترسی به توان بافری درونی از یک جیره غذایی به وسیله اندازه‌گیری طول TMR که به وسیله گاوهای مصرف می‌شوند که بطور جداگاه ذرات علوفه را استفاده می‌کنند. جیره غذایی با کمتر از ۰/۷ طول ذرات خطر (SARA) را افزایش می‌دهد. خصوصاً اگر آن جیره‌های غذایی در مرز یا پایین تراز این مقدار از فیبر باشد. افزایش مقدار فیبر از جیره غذایی اثر طول کوچک ذرات جیره را خنثی می‌کند.

ابزارهای مدیریتی

گروهی از گاوهاشییری به صورت آزاد به وسیله ماده خشک تغذیه می‌شوند به منظور افزایش پتانسیل خوارک، تولید شیر به هر حال محدودیت غذایی در گاوهاشییری در هنگامی که ریسک (SARA) بالاست می‌تواند ریسک دوره ای (SARA) را کاهش دهد. محدودیت غذایی همچنین باعث افزایش بازدهی خوارک در گاوهاشییری گوشتی می‌شود. به هر حال گروهی از گاوهاشییری از گاوهاشییری فعالیت بیشتری دارند این چالش قابل توجهی را برای گاوهاشییری تغذیه شده با محدودیت خوارکی و بدون استفاده از خوارک خوشخوارک و بیش از ۴ ساعت در روز ایجاد می‌شود. شاید محدودیت غذایی با ۵ درصد محدودیت غذایی روزانه بهترین گزینه برای گله‌های شیری باشد. در صورت که محدودیت روزانه غذایی به طور خاص در بعد و قبل گروه‌های زایش استفاده می‌شود زیرا آنها یک بازیابی سریع دارند زیرا گاوها به سرعت تغییرات ماده خشک خوارک را قبل و بعد از زایش دارند. اندازه غذا و تعداد دفعاتی، ممکن است در مدیریت طبیعی (SARA) به شدت اهمیت داشته باشد. PH شکمبه از ماده غذایی مقدار و دفعاتی و کاهش PH از افزایش سایز خوارک و کاهش مقدار NDF در جیره پیروی می‌کند. گاوها ظاهرًا قادر به خود تنظیمی PH شکمبه شان به صورت خیلی موثر هستند. اگر آنها به صورت مداوم و پیوسته دسترسی به TMR در هر روز داشته باشند به هر حال خطر محدودیت غذایی می‌تواند باعث شود گاوها متعاقباً خوارک زیادی را مصرف کنند.

نتیجه گیری

(SARA) مهمترین عامل تعیین کننده آسایش گاوشاپری و سودآوری گله شیری است رواج افزایش (SARA) به طوری که گاوها مقدار زیادی ماده خشک مصرف کنند و جیره‌های غذایی شامل درصد بالایی از دانه را مصرف کنند در پی خواهد داشت. تغذیه با دانه باعث افزایش تولید شیر می‌شود اما این مشکلات سلامتی گاوها را به دنبال (SARA) در پی دارد. پرورش دهنده گاو شیری و متخصصین تغذیه با مشکلات مختلفی در آماده سازی جیره‌هایی که انرژی مطلوب دارند و تولید شیر بدون (SARA) روبرو هستند. حیوانات نشخوارکننده ممکن است سیستم‌های پیچیده‌ای برای پایدار کردن PH شکمبه داشته باشند. بنابراین دسترسی به تغذیه با جلوگیری از (SARA) به همان اندازه پیچیده است. یک جنبه کلی برای جلوگیری از (SARA) یک جنبه کلی برای جلوگیری از (SARA) تعادل بافر شکمبه ای است که شامل هردو بافر درونی و بافر مربوط به رژیم غذایی است و این به وسیله اماده کردن خوارک با تعداد مطلوبی از کاتیون‌های وابسته به آئیون‌ها و فیبر طبیعی کافی که بصورت جداگانه از دیگر اجزای جیره غذایی باشد. جنبه کلی دیگر جلوگیری (SARA) کنترل با دقت مقدار کربوهیدراتهای قابل تخمیر در جیره است. که آن به وسیله فراهم کردن تعداد کافی فیبر و پردازش درست دانه ها، افزایش فیبر و به انضمام محتویات فیبری بالا به طوری که گاوها در یک وضعیتی که به آنها اجازه دهد تغذیه کنند تعداد دفعات بیشتری به طور منظم مصرف کنند. افزودنی‌های غذایی و تکمیلی می‌توانند یک میزان اضافی از سلامتی را برای جلوگیری از (SARA) فراهم کنند.

تهیه و گردآوری: مهدی کوچه لقمانی
کارشناس ارشد تغذیه دام

خوارک فراوان از کربوهیدراتهایی که سریعاً تخمیر می‌شوند خوارک مملو از کربوهیدراتها با تخمیر سریع به طور بسیار روشن علت اسیدوز شکمبه‌ای است. یک هدف مهم در تاثیر تغذیه گاو شیری این است که تا حد امکان سیر شود تا حداکثر تولید را بدون اسیدوز داشته باشد. این امر مشکل و چالش انگیز است زیرانشانه‌های تغذیه با مقدار زیاد کربوهیدراتهای با تخمیر سریع خیلی مشابه با نتیجه تغذیه با خوارک با فیبر بالا است. یک اختلاف مهم این است که تغذیه بیش از حد کربوهیدرات قابل تخمیر در طولانی مدت باعث افزایش مشکلات سلامتی می‌شود در حالی که خوارک کم از کربوهیدرات قابل تخمیر شیر را کاهش می‌دهد اما سلامتی گاو را به خطر نمی‌اندازد. گله شیری که با دانه‌های زیاد تغذیه می‌شود شیردهی آنها بیشتر از گله‌هایی است که با ماده خشک بالا تغذیه می‌شوند این گاوها در خطر بیشتری از (SARA) قرار می‌دهد زیرا آنها نمی‌توانند علوفه کافی بخورند تا دانه‌های اضافی مصرف شده را خشی کند. کاستن علوفه خوارک در ابتدا بعد از زایش گاوها در گله‌ها نشان داده شده است هنگامی که به گونه سیر تغذیه می‌شوند (SARA) به سرعت افزایش می‌یابد. طرح ریزی با دقت جیره غذایی در ابتدای شیردهی در اینچنین گله‌هایی اغلب در کمبود فیبر در حدود ۱ تا ۳ هفتنه بعد از زایش مشخص می‌شود.

سازش ناکافی با مقدار بالای کربوهیدراتهای قابل تخمیر در شکمبه در جیره غذایی

سازش شکمبه با جیره غذایی شامل کربوهیدراتهای قابل تخمیر ظاهراً دو جنبه کلی دارد سازش میکروبی و طول پایپلاشکمبه. این اصول پیشنهاد می‌کند که افزایش تغذیه با دانه در دوره خشک خطر (SARA) را در دوره شیردهی گاو کاهش می‌دهد. به هر حال بررسی میدانی تغذیه گله با TMR نشان می‌دهد که تغذیه در دوره خشکی تاثیر روی PH شکمبه در دوره شیردهی ندارد این نتایج نشان داده اند که خوارک با ماده خشک بالا بیشترین اهمیت را در خطر (SARA) داشته اند. که این مشکلات مربوط به سازش شکمبه در گله‌های شیری بوده است. همچنین مطالعات کنترل شده در گاوها با تغذیه جدا تاثیر مثبتی روی افزایش تغذیه با دانه در طول دوره خشکی روی PH شکمبه و ماده خشک خوارک در دوره شیردهی ندارد را نشان داد. این نتایج پیشنهاد می‌کند که تاثیرات عملی سازش شکمبه مرتبط با PH ممکن است کم یا حتی ناچیز در گله‌های شیری باشد. خصوصاً وقتی که گاوها به صورت TMR بعد از زایش تغذیه می‌شوند.

ماده غذایی افزودنی برای جلوگیری از SARA

با فرهای جیره نمی‌توانند از اسیدوز شکمبه‌ای جلوگیری کنند اما آنها می‌توانند به اداره کردن مشکلات کمک کنند. بیشتر با فرهای متداول در جیره گاوهاشییری جوش شیرین، میزان ماده خشک، درصد چربی شیر درصد تولید شیر را افزایش می‌دهد. به هر حال دریافت با فرهای تغذیه شده بستگی به نوعی از علوفه خوارک داده شده و عملکرد فیزیکی آنها دارد. با فرهای افزایش تولید شیر و چربی شیر کمک می‌کند و قوتی سیلوی ذرت علوفه اصلی باشد. از آنجایی که نتایج با سیلوی گراس‌ها و لگوم هامتناقض بوده است. این اختلاف در پاسخ می‌تواند به وسیله افزایش خطر (SARA) وقتی که از سیلوی ذرت در تغذیه استفاده می‌شود توضیح داده شود. همچنین اضافه کردن با فرهای ممکن است به جیره‌های غذایی که مقدار کافی از فیبر ندارند مفید باشند.

شرکت تعاونی کشاورزی
و ایستگاه جمع آوری شیر

حسنیج فارس

ثبت: ۱۴۴۰

آدرس: تربت جام، بلوار خلیج فارس، حدفاصل خلیج ۱۳ و ۱۵
تلفن: ۵۲۵۴۵۸۱۹ فکس: ۵۲۵۴۵۸۱۵

تولید انواع کنسانتره دامی و دان طیور

محصولات دامی

استارتر

تلفن کارخانه : ۰۵۱-۴۷۲۱ ۵۵۵۷

فکس: ۰۵۱-۴۷۲۱ ۵۵۶۰

همراه: ۰۹۱۵۱۸۱۰ ۴۹۱

مدیریت: علی اصغر رضابی

محصولات طیور

پر تولید

پرووای

سوپر ویژه

۱- سوپر استارتر

۲- پیش دان

۳- میان دان

۴- پس دان

www.momtazdaneh.com

بررسی اثرات اشکال فیزیکی خوراک کاملاً مخلوط شده بر pH مایع شکمبه، برخی متابولیت‌های خونی، تولید و ترکیب شیرگاوهاشی شیری با تولید متوسط

سعید حسینی^۱، علیرضا فروغی^۲، حسن فضایلی^۳ و رضوانی زاده^۴

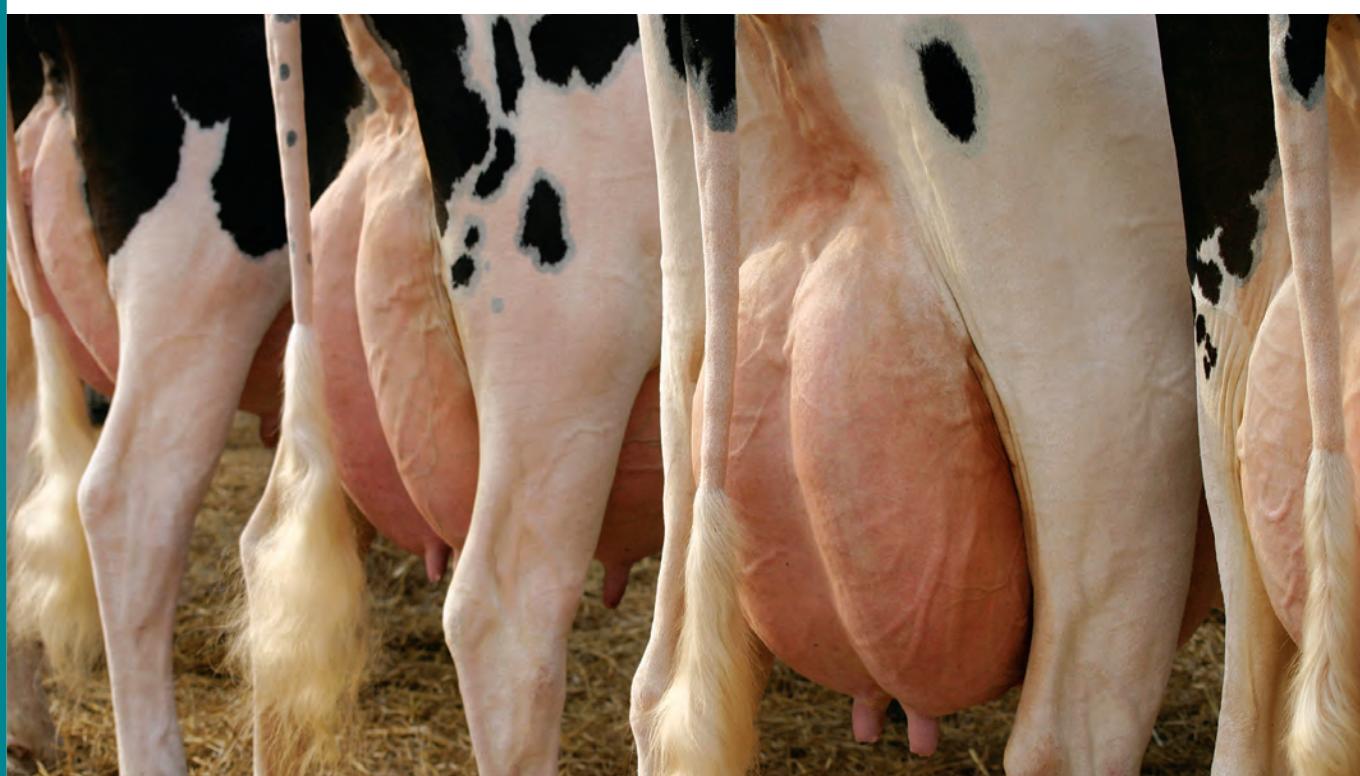
^۱ کارشناس ارشد تغذیه دام معاونت بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی، ^۲ استادیار موسسه آموزش عالی علمی کاربردی وزارت جهاد کشاورزی، ^۳ دانشیار پژوهشی موسسه تحقیقات علوم دامی کشور و ^۴ استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

مقدمه

در ایران عمدۀ شیر تولیدی در مناطق روستائی توسط افرادی تولید می‌شود که از سطح آگاهی و دانش فنی پایینی در زمینه جیره نویسی، تهیه خوراک، افزودنیها و... برخوردارند. گسترش و توسعه اینگونه واحدها در کشور در جهت تامین نیاز محصولات لبنی سبب افزایش نسبی اندازه گاوداریها و افزایش پتانسیل تولید شیرگاوهاشی بسیاری سبب گردیده است تا مختصات تغذیه و مدیران واحدهای پرورش روشهای گوناگون خوراک دهی به گاوهای شیری را به منظور تامین هر چه بیشتر نیازهای تغذیه‌ای مورد توجه قرار دهند. یکی از راههای افزایش بهره‌وری و نیل به اهداف فوق در کشور بهبود مدیریت تغذیه در گاوداریهاشی می‌باشد. براساس اعلام وزارت جهاد کشاورزی در سال ۱۳۸۷ تعداد ۳۴۸ کارخانه تولید کننده خوراک دام در کشور با ظرفیت اسمی بالغ بر ۷ میلیون تن در سال و ظرفیت فعلی ۵/۳ میلیون تن در حال تولید کنسانتره به اشکال مختلف می‌باشد. کنسانتره تولیدی این کارخانجات عمده‌تر در قالب جیره‌های کاملاً مخلوط (TMR) در بسیاری از واحدهای گاوداری در حال استفاده می‌باشد. لیکن این جیره‌ها با تعریف جیره‌های کاملاً مخلوط هنوز فاصله زیادی دارد. تهیه این جیره‌ها نیاز به تهیه و خردیدستگاه گران قیمت فیدر دارد که به سادگی برای اغلب گاوداران فراهم نمی‌گردد. بالغ بر ۳۰ درصد تولید کنسانتره کارخانجات مذکور به فرم پلت می‌باشد. اگرچه فرآیند پلت کردن سبب افزایش قابلیت هضم کنسانتره می‌شود، ولی از مخلوط کردن پلت و علوفه جیره کاملاً مخلوط (TMR) بدست نمی‌آید. چراکه ممکن است علوفه از پلت به آسانی قابل جدا کردن باشد. همچنین سرعت مصرف کنسانتره پلت از کنسانتره به فرم مش بیشتر است. بنابراین ضرورت دارد فرآیند پلت کردن کنسانتره در گاوهای شیری موربد برسی قرار گیرد. این طرح در راستای اصلاح بخشی از معایب و مهبدور شهابی صحیح خوراک دهی به فرم TMR در قالب مقایسه سه فرم فیزیکی جیره TMR گاوهای شیری متوسط تولید انجام گرفت. بر اساس نتایج بدست آمده میانگین مصرف ماده خشک، پروتئین خام، NDF و ماده آلی تحت تاثیر جیره‌های آزمایشی قرار نگرفت. در واقع فرآیند پلت کردن کنسانتره و مکعبی کردن جیره تاثیری بر مقدار خوراک مصرفی گاوهای تغذیه شده نداشت.

به طور کلی ترشح براق، محیط و ظرفیت با فری شکمبه، سرعت تخمیر مواد، مدت زمان نشخوار، ماهیت جیره غذایی و مدیریت تغذیه از جمله عوامل مهم تأثیرگذار بر pH مایع شکمبه می‌باشد. از طرف دیگر pH مایع شکمبه تحت تاثیر عوامل دیگری از جمله مقدار و درصد کنسانتره مصرفی، درصد کربوهیدرات‌های قابل تخمیر در شکمبه، درصد ADF و NDF جیره، مدت زمان کل جویدن و عوامل تشییت کننده در جیره (با فرها) قرار می‌گیرند افزایش میانگین اندازه قطعات جیره منجر به افزایش فعالیت جویدن و بدنبال آن افزایش جریان براق را باعث می‌شود. بنابراین افزایش ترشح براق به عنوان یک محلول با فر و تعديل کننده بر مایع شکمبه باعث گردیده است که pH مایع شکمبه در گاوهای تغذیه شده با جیره‌های کاملاً مخلوط حاوی کنسانتره مش و پلت مقداری بالاتر از گاوهای تغذیه شده با جیره مکعبی شده باشد.

در این آزمایش اختلاف pH مایع شکمبه بین جیره‌های مش و پلت معنی دار نشده است، علیرغم اینکه سرعت مصرف کنسانتره پلت بیشتر از کنسانتره مش است. احتمالاً درصد مناسب علوفه در این جیره‌ها دلیل این عدم اختلاف معنی دار باشد.

تولید، ترکیب شیر و بازده غذایی

میزان تولید شیرگاوهای تغذیه شده با جیره مکعبی شده بیشتر ($P < 0.05$) از دو جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره پلت و مش بود. لیکن درصد چربی شیر گاوهای تغذیه شده با این جیره نسبت به دو جیره دیگر (مش و پلت) کمتر ($P > 0.05$) بود. همچنین مقدار چربی تولید شده بر حسب کیلوگرم در روز در جیره مکعبی شده علیرغم بالا بودن مقدار تولید شیر روزانه کمتر از دو جیره دیگر می باشد. علت آن پایین بودن درصد چربی شیر تولید شده توسط گاوهای تحت جیره مکعبی شده می باشد. همچنین عدم وجود اختلاف معنی دار ($P > 0.05$) در درصد و مقدار پروتئین شیر تولید شده توسط گاوهای تحت جیره مکعبی شده می باشد. همچنین عدم وجود اختلاف معنی دار ($P > 0.05$) در درصد و مقدار پروتئین شیر تولید شده توسط گاوهای تحت جیره آزمایشی نشانگر تأمین کافی پروتئین قابل تجزیه و غیرقابل تجزیه، به حداقل رساندن تعادل منفی انرژی از طریق مدیریت خوب تغذیه و درصد مطلوب کربوهیدراتهای غیرساختمانی در جیره های مدنظر (بدلیل یکسان بودن اجزاء و ترکیبات جیره ها) می باشد.

علت افزایش شیر واقعی تولیدی گاوهای تغذیه شده با جیره مکعبی شده را می توان مربوط به افزایش مصرف خوراک گاوهای تحت جیره مذکور و همچنین پایین بودن مدت زمان جویدن که منجر به صرفه جویی در مصرف انرژی شده و انرژی صرفه جویی شده برای افزایش تولید شیر استفاده گردیده است، مربوط دانست. علت پایین بودن درصد چربی شیر بدلیل پایین بودن pH شکمبه گاوهای تغذیه شده با جیره مکعبی شده احتمالاً با خاطر پایین بودن نسبت استات به پروپیونات تولید شده در شکمبه می باشد

متabolیت های پلاسمای خون (گلوكز خون و ازت اوره ای خون گاوهای تغذیه شده با جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره پلت نسبت به دیگر جیره های آزمایشی دارای اختلاف معنی دار بود ($P < 0.05$). همچنین میانگین غلظت گلوكز پلاسمای خون گاوهای تغذیه شده با جیره حاوی کنسانتره پلت بیشتر از دو جیره دیگر بوده و اختلاف بین آنها ($P < 0.05$) معنی دار بود. بالا بودن میزان ازت اوره ای خون گاوهای تغذیه شده با جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره پلت دو ساعت پس از مصرف خوراک را می توان مرتبط به تولید آمونیاک بیشتر در شکمبه مرتبط دانست. با توجه به قدرت انتخاب گاوهای تغذیه شده با جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره پلت و مصرف سریع کنسانتره و بالا بودن درصد پروتئین، آمونیاک بیشتری در شکمبه آزاد و جذب خون گردیده است. دریافت بیشتر کنسانتره توسط گاوهای تغذیه شده با جیره های حاوی کنسانتره پلت و مکعبی شده نسبت به جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره مش، افزایش تولید پروپیونات در شکمبه گاوهای تغذیه شده (که منبع اصلی تأمین گلوكز دام محسوب می شود) و افزایش سرعت هضم نشاسته در شکمبه به لحاظ فرآوری انجام شده بر روی کنسانتره پلت نسبت به کنسانتره مش دلایل احتمالی بالا بودن مقدار گلوكز خون گاوهای تغذیه شده با جیره های آزمایشی کاملا مخلوط حاوی کنسانتره پلت و مکعبی شده نسبت به جیره کاملا مخلوط حاوی کنسانتره مش می باشد. نتیجه گیری کلی: علیرغم کاهش اندازه ذرات در جیره کاملا مخلوط مکعبی شده میزان pH شکمبه در دامنه مطلوب می باشد و با تغذیه این نوع از جیره ها به گاو شیری خطر بروز اسیدوز حیوان را تهدید نمی کند.

منابع:

- پیر محمدی، ر. افروزیه، م. ۱۳۸۶. تغذیه و احتیاجات غذایی گاو و گاو میش. جهاد دانشگاهی آذربایجان غربی.
- حسینخانی، ع. ۱۳۸۷. عوامل موثر بر رفتار مصرف انتخابی اجزای جیره های کاملا مخلوط توسط گاوهای شیری هلشتین در اداخل دوره خشکی و اوایل شیردهی و تأثیر آن بر عملکرد حیوان. رساله دکتری. دانشگاه فردوسی مشهد.
- داشن مسگران، ۱۳۸۳، م. گزارش نهایی طرح تحقیقاتی، بررسی ترکیبات یافری در تولید و ترکیب شیرگاوهای پرتولید هلشتین. دانشگاه فردوسی مشهد.
- صوفی سیاوش، روح. جانمحمدی. ۱۳۸۰. تغذیه دام، چاپ اول، انتشارات عمیدی تبریز.
- فروغی، ع. ۱۳۸۴. اثرات استفاده از تخم پنبه عمل آوری شده، متیونین و لیزین محافظت شده بر تولید و ترکیب شیر گاوهای شیری هلشتین. رساله دکتری. دانشگاه فردوسی مشهد
- H.Clark. 1990 Sewenson, M. J., and W. O. Reece. 1993. Water balance and excretion. Pages 573-604 in Dukes phpH Physiology of domestic animals. 11th ed. Cornell university, press, Ithaca, Ny.
- Kononoff, P. J., 2002. The effect of Ration Particle size on dairy cows in early lactation. Ph.D Thesis .. The pennsylvania state university, USA.
- Yang, W. Z., K. A. Beauchemin, and L. M. Rode. 2001. Effects of Grain processing forage to connection ratio and forage particle size on rumen pH and digestion by dairy cows. J. Dairy. Sci. 84:2203-2216.

**جدول آنالیز شیمیایی غلات معمول مورد استفاده در تولید
کنسانتره دامی و دان آماده طیور به همراه متوسط آنالیز بررسی
شده و بدست آمده از نمونه های ارسالی به آزمایشگاه کنترل کیفی
خوراک دام استان خراسان رضوی**

NEL	TDN	P	Ca	ADF	NDF	CF	ASH	CP	DM	نام مواد اولیه
۱/۷۲	۷۶/۰۰	۰/۳۳	۰/۲۰	۶/۲۰	۱۶/۹۰	۶/۱۵	۲/۸۵	۱۱	۸۹/۲۵	جو داخلي
۱/۷۵	۷۷/۰۰	۰/۳۸	۰/۳۵	۶/۰۰	۱۶/۹۵	۵/۷۵	۲/۷۶	۱۱/۸۰	۸۹/۰۰	جو خارجي
۱/۹۳	۷۵/۶۰	۰/۲۴	۰/۰۲	۳/۲۰	۷/۵۰	۳/۰۰	۱/۸۰	۸/۰۰	۸۶/۵	ذرت داخلي
۱/۹۵	۷۷/۰۰	۰/۲۶	۰/۰۲	۳/۰۰	۸/۰۰	۲/۸۰	۱/۵۰	۸/۳۰	۸۸/۰۰	ذرت خارجي
۱/۱۸	۷۹/۰۰	۰/۳۲	۰/۰۵	۵/۲۰	۱۶/۵۰	۲/۵۰	۴/۵۵	۱۲/۰۰	۸۹/۰۰	گندم دامی
۱/۶۵	۷۷/۰۰	۰/۳۰	۰/۲۵	۵/۵۵	۱۶/۷۰	۵/۳۵	۴/۲۰	۱۱/۵۰	۸۹/۰۰	تریتیکاله

همین تغییر جهت برش توری کارایی توری را ۱۰٪ نسبت به برش حالت اول افزایش می دهد. هر چه سطح توری کارایی آسیاب افزایش می یابد. در آسیاب غلات نسبت ۵۵ سانتیمتر مربع به ازای هر نیروی اسب بخار مناسب است، اگر فضای باز کافی وجود نداشته باشد حرارت تولید شده به غلات منتقل خواهد شد.

افزایش حرارت به بیش از ۴۶ درجه سانتیگراد موجب افت ۵۰ درصدی ظرفیت آسیاب می گردد.

اگر نسبت توری به نیروی اسب بخار و فاصله بین چکش و توری نیز مناسب باشد ذراتی با اندازه مطلوب تولید خواهد شد. موادی که از توری عبور نکردن به دلیل سرعت بالای چرخش چکش ها، در سطح توری نشست می کنند. حضور این مواد در پشت توری و فشردگی آنها موجب ساییدگی این قسمت شده و از طرفی انرژی بشکل حرارت از دست می رود بنابراین موجب افت راندمان اقتصادی خواهد شد.

دو قانون در رابطه با صفحه توری آسیاب و ارتباط آن با نیروی اسب بخار شامل موارد زیر است:

- ۱- آسیاب نباید هرگز کمتر از ۳/۹۰ سانتیمتر مربع صفحه توری به ازای هر اسب بخار داشته باشد (بیشتر از آن بهتر است).
- ۲- آسیاب نباید هرگز کمتر از ۲/۲۵ سانتیمتر مربع فضای باز به ازای هر اسب بخار داشته باشد.

عاج آسیاب

عاج قطعه ثابت دنداندار فوقانی محفظه داخلی آسیاب است که در خرد کردن مواد تاثیر مستقیم میگذارد و کنترل آن نیز به اندازه کنترل چکش ها حائز اهمیت است.

تبصره: در آسیاب های دارای فیلتر جت پارامتر تمیز بودن ستونهای نمدی درون فیلتر بسیار حائز اهمیت است. و بالخصوص در مورد موادی که رطوبت بالای دارند. رطوبت این ماده موجب نمداد شدن فیلترو چسبیدن آرد مواد آسیاب شده به نمد میشود و بالطبع میزان مکش مواد به خارج توری کاهش می یابد.

تبصره: ۲: واصل پلاستیکی بین شیربرقی و کولکتر هوای فیلتر جت نهایتاً ۶ الی ۸ ماه مقاومت دارد و پارگی آن موجب کاهش فشار پرس داخلی فضای فیلتر میشود و بالطبع موجب چسبیدن آرد مواد به ردیف مرتبط با همان شیربرقی میشود.

توصیه میشود و باطیع موجب چسبیدن آرد مواد به ردیف مرتبط با از واصل های فلزی استفاده گردد.

همانطور که میدانید که بعد از دستگاه پرس پلت یکی از براسته لاک ترین ادوات یک کارخانه تولید کننده آسیاب واحد تولیدی میباشد و از آنجایی که قریب ۷۹٪ کارخانجات از انواع مختلف آسیاب های چکشی استفاده میکنند. لازم است که با کنترل و بکار بردن روش های ذیل از کیفیت کار و بازدهی آسیاب چکشی اطلاع یابیم.

بافرض یکسان بودن قدرت الکتروموتور و ابعاد آسیاب ها، سه عامل کلی بر ظرفیت موثر آسیاب میتوان به موارد کلی ذیل اشاره نمود:

۱- نوع چکش

۲- نوع توری

۳- عاج آسیاب

الف- نوع چکش آسیاب : الگوی چکش تعداد چکش و وضعیت آنها بر ظرفیت آسیاب چکشی و کیفیت محصول آسیاب شده

(نمی) موثر است. در آسیاب مواد ترد

و شکننده استفاده از تعداد زیاد چکش

(الگوی سنگین)، چکش را کاهش داده و مواد را بسیار نرم می کند. بکار بردن چکش های کمتر (الگوی سبک) سبب افزایش چکشی می شود. مواد فیری و سخت به الگو درشت تر و یکنواختی بیشتری خواهد شد. مواد فیری و سخت به الگو سنگین نیاز دارند. برای محصولات خیلی سخت، آسیاب باید به چکش هایی با ۸/۰ و نسبت چکش های درشت و ریز مجهز شود. لازم بذکر است که چکش ها تنوع ظاهری مختلف دارند که بر حسب شرکت سازنده و پیشنهاد آنان از چکش های ذیل استفاده میمایند. همچنین میتوان با تغییر شکل در فنرهای یکسان خودرو ها اقدام به ساخت چنین چکش های نمود و بنوعی صرفه جویی در هزینه استهلاک چکش های نمود ولی خاطر نشان میسازد که با توجه به فرآیند آب دادن یا سخت نمودن در شرکت خاص تولید چکش، محصولات آنان از لحاظ یکسان بودن وزن و سختی از کیفیت بالاتری برخوردارند.

ب- نوع توری : چهار پارامتر توری تاثیرگذار بر کارایی آسیاب میباشد که عبارتند از: ۱- قطر منافذ توری ۲- قطر ورق توری ۳- چیدمان منافذ توری

بر حسب جهت چرخش چکشها ۴- مساحت توری

به طور کل قطر منافذ با کارایی آسیاب نسبت مستقیم دارد و اما قطر ورق در دفورم شدن توری و شکل منافذ موثر است و در صورت سخت بودن ماده آسیاب شده در صورت کم بودن قطر ورق توری به خارج متمایل شده و لبه های توری از جایگاه خود خارج خواهد شد و از سوی دیگر قطر منافذ زودتر از حالت معمولی افزایش می یابد. توصیه میشود که توری آسیاب را بنحوی برش داده شود که ترتیب منافذ هم جهت با جهت چرخش نباشد و سعی شود چیدمان منافذ بصورت عدد ۸ باشد تا حداقل تماس با دانه شکسته شده ایجاد گردد.

بک بررسی جدید روی تعدادی دانشآموز نشان داده است که تنها ۳۲ درصد از افراد از این موضوع لذت می‌برند. همچنین در مطالعه مشابهی دریافتند افرادی که از قلق‌لک شدن لذت نمی‌برند، طی قلق‌لک، بیشتر از افرادی می‌خندند که از این موضوع لذت می‌برند. این امر نشان می‌دهد که ارتباط معمول بین خنده‌یدن و رضایت در قلق‌لک ناخوشایند از بین می‌رود.

آیا می دانید: کلمه شاهراه از راهی که کورش کبیر بین سارد پایتخت کارون و پاسارگاد احداث کرد گرفته شده است.

آیا می دانید: اولین هنرستان فنی و حرفه‌ای در ایران توسط کورش کبیر در شوش جهت تعلیم فن و هنر ساخته شد.

آیا می دانید: دیوار چین با بهره گیری از دیواری که کورش در شمال ایران در سال ۵۴۴ قبل از میلاد برای جلوگیری از تهاجم اقوام شمالی ساخت، ساخته شد.

آیا می دانید: داریوش کبیر طرح تعلمیات عمومی و سواد آموزی را اجباری و به صورت کاملا رایگان بینان گذاشت که به موجب آن همه مردم می‌باشند خواندن و نوشتند و دانند که به همین مناسبت خط آرامی یا فنیقی را جایگزین خط میخی کرد که بعد از پهلوی نام گرفت (داریوش به حق متعلق به زمان خود نبود و ۲۰۰ سال جلوتر از خود می‌اندیشد).

آیا می دانید: داریوش برای ساخت کاخ پرسپولیس که نمایشگاه هنر آسیا بود ۲۵ هزار کارگر به صورت ۱۰ ساعت در تابستان و ۸ ساعت در زمستان به کار گماشته بود و به هر استاد کار هر ۵ روز یکبار یک سکه طلا (داریک) می‌داده و به هر خانواده از کارگران به غیر از مزد آنها روزانه گرم گوشت همراه با روغن - کره - عسل و پنیر میداده است و هر ۱۰ روز یکبار استراحت داشتند.

آیا می دانید: داریوش برای اولین بار در ایران وزارت راه - وزارت آب - سازمان املاک - سازمان اطلاعات - سازمان پست و تلگراف (چاپارخانه) را بنیان نهاد.

آیا می دانید: اولین راه شوسه وزیرسازی شده در جهان توسط داریوش ساخته شد.

آیا می دانید: توت فرنگی تنها میوه‌ای است که دانه‌هایش در خارج آن رشد می‌کنند

آیا می دانید: اردک بدون حرکت دادن سریع سربه پایین و بالا نمی‌تواند راه ببرد

آیا می دانید: یک "لحظه" در واقع یک صدم یک ثانیه است زمانیکه عطسه میکنید قلب شما به اندازه یک میلیونیم ثانیه می‌ایستد.

نکاتی درباره قلق‌لک

قلق‌لک نیاز انسان به نوازش شدن را تأمین می‌کند، موجب ایجاد رضایت در فرد می‌شود و نقش مهمی در شکل‌گیری رفتارهای اجتماعی دارد. قلق‌لک نیاز انسان به نوازش شدن را تأمین می‌کند، موجب ایجاد رضایت در فرد می‌شود و نقش مهمی در شکل‌گیری رفتارهای اجتماعی دارد. چارلز داروین برای نخستین بار فرضیه ارتباط میان قلق‌لک و روابط اجتماعی را بنیان نهاد. اگر غریبیه‌ای کوکی را قلق‌لک دهد، باعث ایجاد ترس در او می‌شود، در نتیجه برای آشنایی بین دو طرف، ایجاد حسن رضایت ضروری است.

همچنین داروین دریافت که برای مؤثر بودن قلق‌لک، فرد نباید نقطه دقیق تحریک شدن را بداند به همین دلیل فرد نمی‌تواند خود را قلق‌لک بدهد. چارلز داروین معتقد بود که در هم پیچیدن ما و تکان خوردن مان هنگامی که قلق‌لک می‌شویم در واقع یک واکنش طبیعی است که به ما ممکن می‌کند از شرایط نامساعد و ناراحت‌کننده‌ای که قلق‌لک به وجود می‌آورد، فرار کنیم و خود را نجات دهیم، اما هنگامی که خودمان را قلق‌لک می‌دهیم حالت حمله یا تهاجم را احساس نمی‌کنیم بنابراین بدن ما و اکتش نشان نمی‌دهد و قلق‌لک مان نمی‌آید

هشدارها

- ▲ در نان باگت برای متخلخل شدن از پودرهای بکینگ با جوش شیرین زیاد استفاده می‌شود که در گمرک‌ها با علامت مرگ وارد می‌شود.
- ▲ نان‌های مصرفی بدلیل فاقد سیوس بودن از مهمترین قسمت ریز مغذی که گروه ویتامین‌های (ب) می‌باشد محروم و نان باگت بدترین نانهای است.
- ▲ ساندیس‌ها، نوشابه‌ها، بیسکویت‌ها، کیک‌ها... با قندهای مصنوعی چون ساخارین که ۱۰۰۰ برابر شیرین تر از قند معمولی است ساخته می‌شود که دشمن کبد و کلیه است.
- ▲ رنگ‌های افزودنی در نوشابه‌ها، ساندیس‌ها، کیک‌ها، آدامس‌ها همه سرطان زا هستند.
- ▲ ماده مخدربه نام cola (پیپی کولا، کوکا کولا...) در اکثر نوشابه‌ها وجود دارد که کافئین و کارامل از این دست هستند.
- ▲ سس مایونیز حاوی مواد نگهدارنده (سربات پتاسیم و بنزووات سدیم) است که ایندو سرطان زا هستند.
- ▲ سس مایونیز از همه غذاهای مضر تر برای صدمه به پوست و جوش صورت است.
- ▲ پفک بر اساس تحقیقات پژوهشکی انجام شده در کشور انگلستان موجب عقیمی و ناباروری در کودکان می‌گردد.
- ▲ پفک حاوی تار ترازین (ماده قرمز و نارنجی رنگ) سبب اختلالات رفتاری و اضطراب و پرخاشگری و عصبیت در اطفال می‌شود.

یک مهندس مکانیک با یک مهندس
کشاورزی ازدواج می کنه. بچشون تراکتور
می شه !

می دونی چینی ها به دولوچی میگن؟ این چون
اون، اون چون این !

تیم ملی سه حالت داره:
برد مقدرانه
مساوی ارزشمند
باخت چیزی از ارزشهمون
کم نمیکنه.

ژاپنی ها به گوساله چه می گویند?
نی نی گاوا

می دونی نصف النهار چیه؟ شامی است که از
نهار باقی مانده

ضد حال
شاید وجودم به کسی آرامش نده ! اما همین که
حرصه خیلی هارو در میاره، بهم انگیزه میده

مردی با زنی آشنا میشه، به او میگه: خانم اسم
شما چیه؟ اسم من پروانه است بهم میگن پری.
اسم شما چیه؟ آقا خواست ادای خانم رو در بیاره،
گفت: والا اسم من چراغعلی بهم میگن: لوستر

معلم: بگو ببینم... اگه توی خیابون یه نفر یه
خری رو گرفته و می زنه، و من برم جلو و از این
کارش ممانعت کنم، به این کار چی می گن؟
شاگرد: آقا اجازه، حسن برادری !

لبخند بزم.

مردی به زنش میگه عزیزم زیاد حرف نزن و اسه
پوستت خوب نیست
زنش میگه چه ربطی داره؟!
مرده میگه میزنتم سیاهو کبود میشی

شکلک ها

عشق گربه ای ...

خرس غیرتی به این میگن!

خدای قبول دارین؟

گوسفند فشن!

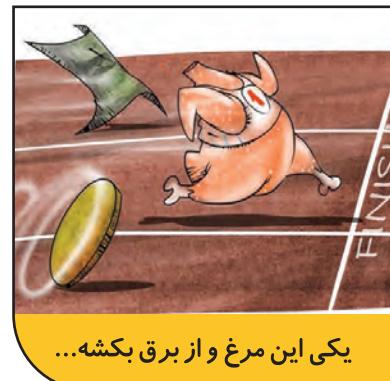
شکلک ها

یک روز معمولی در خوابگاه پسران

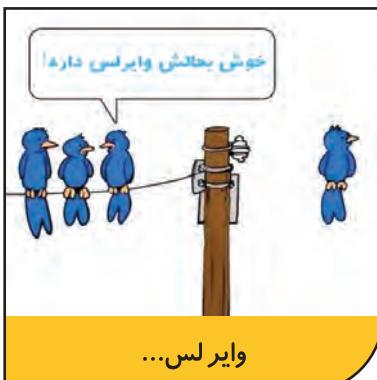
اینم عکس من در برزیل

یکی این مرغ و از برق بکشه...

آندرلی با موهای مشکی ...

وایرلس...

گاو تریت کرده در حد اسب ...

تسلیت

مدیریت محترم مجتمع کارخانجات

صالح کاشمر

جناب آقای صالحی

ضایعه درگذشت همکار بزرگوار تان شادروان علی جاحد مدیر امور مالی مجتمع کارخانجات صالح کاشمر را به شما و همکاران تان صمیمانه تسلیت می‌گوییم و از ایزد منان خواستاریم که با رحمت عظیم خود روح پاک و آزاده آن عزیز را در خلد برین میهمان رستگاران کند.

تبریک

جناب آقای مهندس شجاعی

موفقیت مسرت بخش شما به عنوان مدیر فنی نمونه استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۲ که نشان از همت والای شماست را به شما و خانواده محترم تان تبریک عرض می‌نماییم.

در پناه دستان خداوند بی همتا، شاد، سر بلند و موفق در کلیه مراحل زندگی تان باشید.

دربیچه‌ی اونتاریو - عکاس: کیندا پرفکت

نوشتن برای دوستان و عزیزان رسم شیرینی است که به فراموشی سپرده ایم و اغلب سعی میکنیم با کادوهای گرانبهای عزیزانمان را یاد کنیم، به آنها تبریک بگوییم و از آنها تشکر نماییم غافل از اینکه یک جمله زیبا گاه بالرزشترین و ماندگارترین هدیه ای است که به کسی میتوانیم بدهیم. هدیه ای که هیچ گاه رنگ کهنه گی به خود نمی‌گیرد و از بین نمی‌رود.

لیست اسامی اعضاء شرکت تعاونی کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان خراسان رضوی

ردیف	نام کارخانه	محل استقرار	مدیر عامل	تلفن	فکس
۱	کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان خراسان	مشهد	سالار پیشه	۰۵۱-۳۶۵۷۷۴۳۰	۰۵۱-۳۶۵۷۷۴۳۰
۲	صنعتی بامزه	تربت جام	رضایی	۰۵۱-۰۵۲۵۴۵۶۳۶	۰۵۱-۰۵۲۵۴۵۶۳۶
۳	دانه داران توپ	مشهد	حسن زاده	۰۵۱-۳۳۵۳۴۳۵۱	۰۵۱-۳۳۵۳۴۳۵۱
۴	طوس قوچان	قوچان	رضایی	۰۵۱-۴۷۳۴۴۳۸۰۱	۰۵۱-۴۷۳۴۴۳۸۰۲
۵	صالح کاشمر	کاشمر	صالحی	۰۵۱-۰۵۳۳۳۵۴۴	۰۵۱-۰۵۳۳۳۸۲۰
۶	نازدانه خراسان	نیشابور	حسینی	۰۵۱-۴۳۲۶۶۲۶۳	۰۵۱-۴۳۲۶۶۲۶۳
۷	خراسان	تربت حیدریه	کافی	۰۵۱-۳۶۰۸۷۶۹۳	۰۵۱-۳۶۰۸۷۶۹۳
۸	طوس نیشابور	نیشابور	بلوچی	۰۵۱-۴۲۴۱۴۴۴۷	۰۵۱-۴۲۴۱۴۴۴۶
۹	گلچین سبزوار	سبزوار	کوشکی	۰۵۱-۴۴۳۳۲۲۳۸	۰۵۱-۴۴۳۳۲۲۳۶
۱۰	زین دانه سبزوار	سبزوار	خوشنویس	۰۵۱-۴۴۶۶۹۷۶۶	۰۵۱-۴۴۶۶۹۷۶۶
۱۱	مشهد	مشهد	آل ابراهیم	۰۵۱-۳۷۶۸۱۵۲۰۷	۰۵۱-۳۷۶۸۰۳۲۳
۱۲	زردانه دیزباد	دیزباد(نیشابور)	رضایی	۰۵۱-۳۲۵۲۳۳۴۴	۰۵۱-۳۲۵۲۳۳۴۴-۵
۱۳	جودانه	نیشابور	زرعی	۰۵۱-۴۳۵۲۳۳۹۰	۰۵۱-۴۳۵۲۳۳۷
۱۴	سبزینه پیام جام	تربت جام	احمدی	۰۵۱-۰۵۲۵۲۹۶۶۸	۰۵۱-۰۵۲۵۲۹۶۶۸
۱۵	سبزوار	سبزوار	شريعتمدار	۰۵۱-۴۴۶۶۸۴۰۰	۰۵۱-۴۴۶۶۸۴۰۰
۱۶	دشت جوین	جوین	پرکاله	۰۵۱-۴۵۲۴۴۰۷۷	۰۵۱-۴۵۲۴۴۰۷۷
۱۷	باخرز	باخرز	شامل	۰۵۱-۰۵۹۳۳۲۱۱	۰۵۱-۰۵۹۳۳۲۱۱
۱۸	حبیبی گناباد	گناباد	حبیبی	۰۹۱۵۳۱۵۶۳۲۱	۰۹۱۵۳۱۵۶۳۲۱
۱۹	تعاونی دامداران خواف	خواف	مطلوب روڈی	۰۵۱-۰۵۴۲۲۵۶۳۰	۰۵۱-۰۵۴۲۲۵۶۳۰
۲۰	تعاونی گاوداران گناباد	گناباد	موفق	۰۵۱-۰۵۷۲۵۲۹۷۲	۰۵۱-۰۵۷۲۵۲۹۷۲
۲۱	رخ	تربت حیدریه	صالحان	۰۵۱-۰۵۲۲۲۲۶۶	۰۵۱-۰۵۲۲۲۲۶۶
۲۲	نگین گناباد	گناباد	قلی زاده	۰۵۱-۰۵۷۲۳۱۲۶۰	۰۵۱-۰۵۷۲۳۱۲۶۰
۲۳	تعاونی دامداران نیشابور	نیشابور	بهشتی پور	۰۵۱-۰۴۲۶۱۷۷۵۸	۰۵۱-۰۴۲۶۱۷۷۵۸
۲۴	زرین جلگه	نیشابور	-----	۰۵۱-۰۴۳۲۶۷۲۳۱	۰۵۱-۰۴۳۲۶۷۲۳۱
۲۵	تعاونی دامداران فریمان	فریمان	نیرومند	۰۹۱۵۵۱۶۳۴۹۷	۰۹۱۵۵۱۶۳۴۹۷
۲۶	هرم طلایی شرق	نیشابور	فخری	۰۵۱-۰۴۳۴۳۳۳۵۸	۰۵۱-۰۴۳۴۳۳۳۵۹-۶۰
۲۷	کیمیادان تربت	تربت حیدریه	محمدزاده	۰۵۱-۰۵۲۴۴۳۳۰	۰۵۱-۰۵۲۴۴۳۳۰
۲۸	میعاد کویر گناباد	گناباد	جواهرفر	۰۵۱-۰۵۷۲۵۸۶۴۴	۰۵۱-۰۵۷۲۵۸۶۴۴
۲۹	افروز جام	تربت جام	سلجوقی	۰۵۱-۰۵۲۵۳۱۳۹۴	۰۵۱-۰۵۲۵۳۱۳۹۴
۳۰	سالار دشت جوین	جوین	مخترانی نسب	۰۵۱-۰۴۴۶۶۲۹۸۶	۰۵۱-۰۴۴۶۶۲۹۸۶
۳۱	متاز دانه قوچان	قوچان	رضایی	۰۵۱-۰۴۷۲۱۵۵۶۰	۰۵۱-۰۴۷۲۱۵۵۶۰
۳۲	فضل کاخ گناباد	گناباد	قلی زاده	۰۵۱-۰۵۷۲۲۱۳۶۰	۰۵۱-۰۵۷۲۲۱۳۶۰